

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

**VYUŽITÍ TABLETŮ S OPERAČNÍM
SYSTÉMEM iOS VE VYUČOVÁNÍ ČESKÉMU
JAZYKU**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Liliana Lišková

Český jazyk se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: PaedDr. Jana Vejvodová, CSc.

Plzeň 2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 27. června 2016

.....

vlastnoruční podpis

Tímto bych ráda poděkovala paní PaedDr. Janě Vejvodové, CSc., za odborné vedení mé práce, za její trpělivost a užitečné rady při tvorbě práce. Dále děkuji Gymnáziu Rokycany, konkrétně paní Mgr. Monice Drechslerové za umožnění práce s žáky a tablety v hodině a také panu PaedDr. Ing. Pavlu Krausovi za pomoc při instalaci aplikací na školní tablety. Děkuji také panu Aleši Horákovi za bezplatné poskytnutí jeho aplikací pro výzkumné účely této práce. Nakonec bych chtěla poděkovat panu Ing. Alexandru Falesovi za odbornou pomoc při problému s citacemi.

Obsah

Úvod	1
1 Digitální technologie ve vzdělávání	2
1.1 Význam digitálních technologií ve vzdělávání.....	2
1.2 Konkrétní využití tabletů ve výuce	4
1.3 Proč iPad	5
2 Popis aplikací.....	6
2.1 Aplikace Kamila Kopeckého	6
2.1.1 Slovní druhy a jejich procvičování (lite)	7
2.1.2 Větné rozbory - rozbor vět jednoduchých (lite)	10
2.1.3 Větné rozbory - rozbory souvětí.....	12
2.1.4 Procvič pravopis	15
2.1.5 Fonetika	18
2.1.6 Kultura písemného projevu	21
2.2 Aplikace Aleše Horáka	24
2.2.1 Čeština do kapsy.....	24
2.2.2 Cizí slova	27
2.2.3 Synonyma.....	28
2.3 Volně dostupné aplikace	30
2.3.1 Nauč se pravopis.....	30
3 Práce s tablety v hodině českého jazyka.....	33
3.1 Práce se studenty.....	33
3.2 Dotazníky.....	34
3.2.1 Slovní druhy	34
3.2.2 Větné rozbory vět jednoduchých.....	35
3.2.3 Nauč se pravopis.....	35
3.3 Shrnutí.....	35

Závěr.....	36
Resumé	37
Seznam zdrojů	38
Seznam obrázků.....	41
Přílohy	1
Dotazník	1

Úvod

Každodenní užívání moderních technologií nám dozajista usnadňuje život. Proč je tedy nezahrnout do výuky a neukázat tak žákům, jak tyto technologie využít k praktickým činnostem, a ne jen k zábavě? Ve školní praxi je již řadu let zavedena výuka práce na počítači, jenže doba jde rychle dopředu, a proto je nutno žákům ve školách představit další multimediální techniku – tablety. V dnešní době jsou brány spíše jako něco, co děti od studia odvádí a co je zbytečně rozptyluje. Ve své práci se budu snažit dokázat, že tomu tak vždy nemusí být, pokud učitel ví, jak tablety ve škole užít takovým způsobem, že budou pro žáka přínosem.

Dále v práci představím několik konkrétních aplikací, které by mohly být vhodné pro použití ve výuce českého jazyka. Kromě využitelnosti ve výuce se zaměřím i na jejich věcný obsah a na to, jak s uživatelem komunikují (jakou poskytují zpětnou vazbu o chybách a výkonech uživatele).

Závěrem jsem se rozhodla práci obohatit o svou vlastní zkušenost s aplikací tabletů ve výuce. Žáci si různé aplikace vyzkoušeli a následně odpověděli na otázky v dotazníku.

Pro svou práci jsem zvolila tablety s operačním systémem iOS jednak proto, že sama toto zařízení vlastním, a také proto, že zařízení s tímto operačním systémem považuji za kvalitní a uživatelsky velmi přátelské.

1 Digitální technologie ve vzdělávání

Ve vzdělávání je možno užít opravdu širokou škálu digitálních technologií, avšak tato práce se zaměřuje na využití tabletů (konkrétně se systémem iOS, tedy iPadů od značky Apple), proto se dále budu zabývat jen tablety.

1.1 Význam digitálních technologií ve vzdělávání

Škola hraje v životě člověka velice důležitou roli. Je to místo, kde již od útlého věku získává nové informace, které později uplatňuje celý život, proto musí škola být schopna žákovi poskytnout takové znalosti a dovednosti, které jsou pro člověka žijícího v dané době nezbytné a užitečné. Právě proto nemůže zůstat styl vyučování neměnný, ale je zapotřebí, aby se i učitel postupně měnil a vyvíjel a používal k výuce různé nové moderní prostředky.

Stejně jako byla před lety do osnov zařazena výuka na počítačích, i dnes je nutné, aby šel školský systém s dobou a využil ve vzdělávání další digitální technologie. S tím přichází i pojem digitální gramotnost, což znamená, že je jedinec schopen adekvátně využívat digitální technologie, aby mu sloužily ke zpracování dat, komunikaci atd. „Digitálně gramotní lidé tak mají být schopni jakýchkoliv aktivit s digitálními technologiemi, které musí řešit v rámci různých životních situací, ať už máme na mysli práci, učení, volný čas i další aspekty každodenního života.“¹

Otázkou zůstává, jak tyto technologie do výuky začlenit. „Potenciál mobilních technologií ve vzdělávání je poměrně velký, podívejme se, co mohou tyto technologie ovlivnit:

- Personalizace učení (personalizace nejenom vlastního zařízení, ale i jeho využití při učení a výuce, s tím souvisí i větší orientace výuky na žáka a jeho zodpovědnost za vlastní učení; personalizovat si svoje zařízení může také učitel při vlastním vzdělávání i pro svoji výuku);
- Zvýšit angažovanost (zapojení) studentů a současně tak zabránit neúspěchu v učení;
- Rozšířit i zvýšit participaci studentů v různých učebních aktivitách (to může být podpořeno právě mobilitou zařízení);
- Podpořit hodnocení a zpětnou vazbu (automatická zpětná vazba poskytovaná výukovou aplikací, ale i zpětná vazba od učitele, která může být okamžitě přístupná);

¹ NEUMAJER, Ondřej, Lucie ROHLÍKOVÁ a Jiří ZOUNEK. *Učíme se s tabletem: využití mobilních technologií ve vzdělávání*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-768-3., str. 10

- Napomoci spokojenosti studentů (tento aspekt může souviset se zmíněnou personalizací, ale také s větší angažovaností studentů apod.; spokojenost může zabránit mnoha frustracím, ale může být i východiskem k pozitivnímu vztahu k učení);
- Podpořit zvyšování digitální gramotnosti (využíváním mobilních technologií v různých učebních činnostech, při různých úkolech narůstá i míra osvojení nových vědomostí, dovedností či různých gramotností);
- Podpořit efektivitu výuky (na úrovni jedince, třídy, školy);
- Proměnit či redefinovat kurikulum (jak v obsahu, tak v metodách výuky);
- Redukovat náklady (udělat více s menší námahou).
- Pomoc zaměstnatelnosti (schopnost efektivně využívat různé technologie k vlastnímu učení i k řešení problémů je stále důležitější pro uplatnění na pracovním trhu nebo i v dalším studiu či celoživotním učení).²

Využití tabletů ve výuce má samozřejmě nespornou řadu výhod. Mezi ty hlavní patří to, že se jedná o nástroj, který umožňuje rychlý a snadný přístup k informacím. Budeme-li mít aplikaci, jež obsahuje komplexní teorii dané probírané látky, nemusí si žáci informace vyhledávat v několika zdrojích, ale stačí jim jeden jediný. Pokud aplikace není, mohou si informace okamžitě vyhledávat i na internetu. Značná část mladé generace buď tablet vlastní, nebo alespoň ví, jak se používá, protože to zná od přátel, kteří ho mají. Mladí umějí používat dotykové mobilní telefony, které často využívají stejný operační systém (například všechna zařízení od značky Apple mají shodný operační systém iOS). Využití tabletů je pro žáky velmi atraktivní, a proto je kladně motivuje k učení a zároveň umožňuje individualizaci výuky pro konkrétního žáka, jelikož každý pracuje sám, aplikace se mu přizpůsobují a vzhledem k tomu, že se každý učí jiným tempem, si může žák sám volit obtížnost úkolů podle toho, jak danou látku ovládá. Výhod je pochopitelně mnohem více, například flexibilita užití, kdy uživatel není vázán připojením k síti, může tablet užít i při přepravě do školy a domů. Další výhodou je možnost fotografování a nahrávání zvuků, videí, to je však snadno zneužitelné.

Jednou z hlavních nevýhod je to, že většina žáků, která umí tablet používat, se to naučila díky tomu, že ho využívá k zábavě (hraní her, přístup k sociálním sítím,...). Nelze tedy vyloučit, že ho takto nebudou žáci využívat i v době výuky. To rozptyluje pozornost. Zneužitelný je také přístup k internetu či uloženým materiálům. Pokud by žáci na tabletech

² NEUMAJER, Ondřej, Lucie ROHLÍKOVÁ a Jiří ZOUNEK. *Učíme se s tabletem: využití mobilních technologií ve vzdělávání*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-768-3., str. 12

psali testy, je zde snadný způsob, jak podvádět. Dalším problémem je kapacita paměti i baterie. Jestliže by žáci využívali školní tablety, je předpoklad, že na jednom zařízení bude pracovat více studentů, kteří si sem budou ukládat různé materiály. Proto je dobré řešit to uložením na školní server, na který by se ovšem žáci dostali přes internet i z jiného zařízení, například z domácího počítače, aby tak měli stálý přístup ke svým poznámkám a jiným materiálům. Také je nutno počítat s omezenou baterií. Ačkoli můžeme tablety používat několik hodin, je zapotřebí je minimálně jednou, někdy i dvakrát denně nabíjet (vždy v závislosti na tom, o jaké konkrétní zařízení se jedná; výrobce iPadu např. uvádí výdrž baterie při aktivním užívání cca 10 hodin, což je pro jeden den výuky naprosto dostačující).

Využívat tablety ve výuce mohou ale i učitelé. Pokud škola nevlastní tolik tabletů, aby s nimi mohli pracovat i žáci, mohou je k výuce použít alespoň pedagogové. V tabletech mohou mít uložené různé dokumenty, prezentace, a ty pak prezentovat v hodinách například v propojení s dataprojektorem.

1.2 Konkrétní využití tabletů ve výuce

Zatím se tablety nejvíce využívají v hodinách cizích jazyků, převážně při výuce angličtiny. Je to z toho důvodu, že v anglicky mluvících zemích se tablety začaly zařazovat do výuky více a dříve než například v České republice, a proto existuje velké množství materiálů a aplikací právě pro výuku angličtiny. Jedním z cílů této práce je seznámení s aplikacemi, které by mohly sloužit k výuce českého jazyka. V tomto předmětu jsou v nynější době tablety užívány jen málo nebo nejsou užívány vůbec.

Ve výuce se jedná spíše o využití určitých aplikací. Tablety jsou jen nástrojem, díky kterému můžeme aplikace užívat. Ideální je, když má každý žák svůj iPad. Učitel si najde aplikaci, vyzkouší, zda je vhodná a jaké možnosti obsahuje, následně ji představí žákům a ti už pak pracují samostatně. To lze provést několika způsoby.

Jedním z nich je verze, kdy se iPady vybaví jedna třída ve škole a učitel s žáky tablety používá ve všech předmětech. Tento způsob je realizovatelný spíše na 1. stupni základních škol, kde je jeden třídní učitel, který vyučuje většinu předmětů, a žáci nemění učebnu v závislosti na vyučovaném předmětu. Škola sleduje vývoj a případně pořídí iPady i do dalších tříd. Tento způsob využití iPadů představil například Tomáš Kováč na Učitelském summitu 2013. Zde popsal, jak využívá iPady na prvním stupni základní školy, konkrétně v první třídě. Děti se díky aplikacím naučily číst, psát i počítat. Důvodem, proč se rozhodl

aplikace ve škole využít, byla jednak jeho obliba moderních technologií, ale i značná míra atraktivitu těchto technologií pro žáky. Práce s iPady je silným motivačním prvkem. Výsledky práce si žáci ukládají na internetové úložiště nebo si je z aplikací zasílají na dané e-mailové adresy, a tak i rodiče mohou snadno sledovat, jak jejich dítě ve škole postupuje, jaké má výsledky, a snadno vidí, kde by dítě mělo v domácí přípravě přidat. Tím dochází k velké individualizaci výuky.

Další možností je zakoupení určitého počtu tabletů, které budou přístupné všem učitelům pro všechny třídy. V závislosti na poměru počtu tabletů a počtu žáků ve třídě pracují žáci buď každý sám, což je asi nejlepší varianta, nebo při nižším počtu tabletů, je možná práce ve skupině. Žáci budou mít na tabletu například kvíz a ta skupina, která ho vyplní jako první nebo ta s nevyšším počtem bodů získá ohodnocení třeba ve formě dobré známky. V případě, že žáci nemají iPady jen pro sebe, se dají iPady ve výuce využít spíše jako zpestření tradiční výuky.

Žáci mohou využít ve výuce i svá vlastní zařízení. Zde může nastat problém s kompatibilitou, neboť existují tři základní platformy a není zaručeno, že všichni žáci budou mít iPad. Pokud má každý svůj tablet, nemusíme je využívat jen striktně v hodinách, ale i mimo ně. Například vytvořením elektronické nástěnky, kam bude hlavně učitel vkládat důležité informace o školních záležitostech nebo dění ve třídě. Tímto by mohli i rodiče získat větší přehled o tom, co jejich dítě ve škole dělá nebo co ho čeká. V nedávné době byly dokonce na iPadech zpřístupněny i některé programy z balíčku Microsoft Office. To znamená, že pořizování výpisků při hodinách je nyní mnohem snazší, protože většina žáků ví, jak tyto programy ovládat, a navíc si dokumenty mohou ukládat buď přímo do iPadu, nebo na internetové úložiště a mít tak dokumenty po ruce. Využít tablet pro pořizování výpisků mohou žáci všech stupňů i typů škol.

Pokud má učitel k dispozici pouze jeden tablet, může využít dataprojektoru a s různými cvičeními se pak pracuje frontálně. Vyučující také mohou tablet využít k přípravám na hodiny.

1.3 Proč iPad

Mobilní digitální zařízení s názvem iPad byl první komerčně úspěšný tablet, který byl představen Stevenem Jobsem a jeho společností Apple 27. ledna 2010. Už o dva roky později se začaly v České republice objevovat první nápady na užití této technologie ve výuce. V roce 2015 bylo zahájeno šíření iPadů ve větší míře i do českých škol. Tím, že byl

iPad prvním zařízením svého druhu, mu dává před konkurencí velký náskok (hlavně v použití ve vzdělávání).

iPady využívají systém iOS, který je také produktem společnosti Apple. Žádný jiný tablet tento systém nemá. Díky tomu je zaručena kvalita, která se promítá v jednoduchém intuitivním ovládní a v bezproblémovém užívání bez „sekání“. Má totiž kvalitní procesor i grafiku. Aplikace se do zařízení stahují přes internetový obchod zvaný Apple App Store, který kontroluje, zda aplikace neobsahuje vir či škodlivý malware. Jelikož byl iPad první, má nejširší nabídku aplikací (v roce 2015 celkem kolem jednoho a půl milionu aplikací, z toho určených ke vzdělávání jich bylo asi 65 tisíc, samozřejmě ne všechny budou dostupné v češtině) a také je s ním ve vzdělávání nejvíce zkušeností.

Velkou nevýhodou je však pořizovací cena, která je často vyšší, než u jiných konkurenčních výrobků. Dále může nastat problém s kompatibilitou, a to hlavně v připojení zařízení přes USB port, ten totiž iPadu chybí a je nutno si opatřit konektor.

2 Popis aplikací

V této kapitole se budeme zabývat konkrétními aplikacemi, zejména popisem jejich funkcí, hodnocením snadnosti a srozumitelnosti jejich ovládní, hodnocením, zda jsou účelné či nikoli, zjištěním, pro koho jsou určené a zda jsou vhodné k použití při výuce nebo pro domácí procvičování, či nejsou pro studium českého jazyka vůbec vhodné.

Aplikace jsou rozděleny podle jejich vývojářů.

2.1 Aplikace Kamila Kopeckého

Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D., je univerzitním učitelem na katedře českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Věnuje se převážně oblasti rizikového chování v internetovém prostředí, přičemž se specializuje hlavně na sexting kyberšikanu, rizika sociálních sítí, kybergrooming a ochranu osobních údajů. Mimo to je známým propagátorem využívání mobilních médií ve výuce.

Na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci založil odborné univerzitní pracoviště s názvem Centrum prevence rizikové virtuální komunikace, které se snaží vzdělávat a působit preventivně v oblasti rizikového chování na internetu. Vedl zde ale také projekt, při němž bylo navrženo a vytvořeno několik aplikací právě pro výuku českého jazyka. Některé z nich existují v takzvané lite verzi, tedy ve zkušební verzi, která je zdarma. Proto začnu s představením právě těchto aplikací a dále popíši ty, které jsou

placené. Tyto aplikace vznikly díky Fondu rozvoje Univerzity Palackého (FRUP). Vždy uvedu jako nadpis název aplikace.

2.1.1 Slovní druhy a jejich procvičování (lite)

Jak již název napovídá, aplikace se věnuje problematice slovních druhů, a to zejména procvičováním jejich určování, to totiž způsobuje studentům problémy nejen na základní, ale i na střední škole.

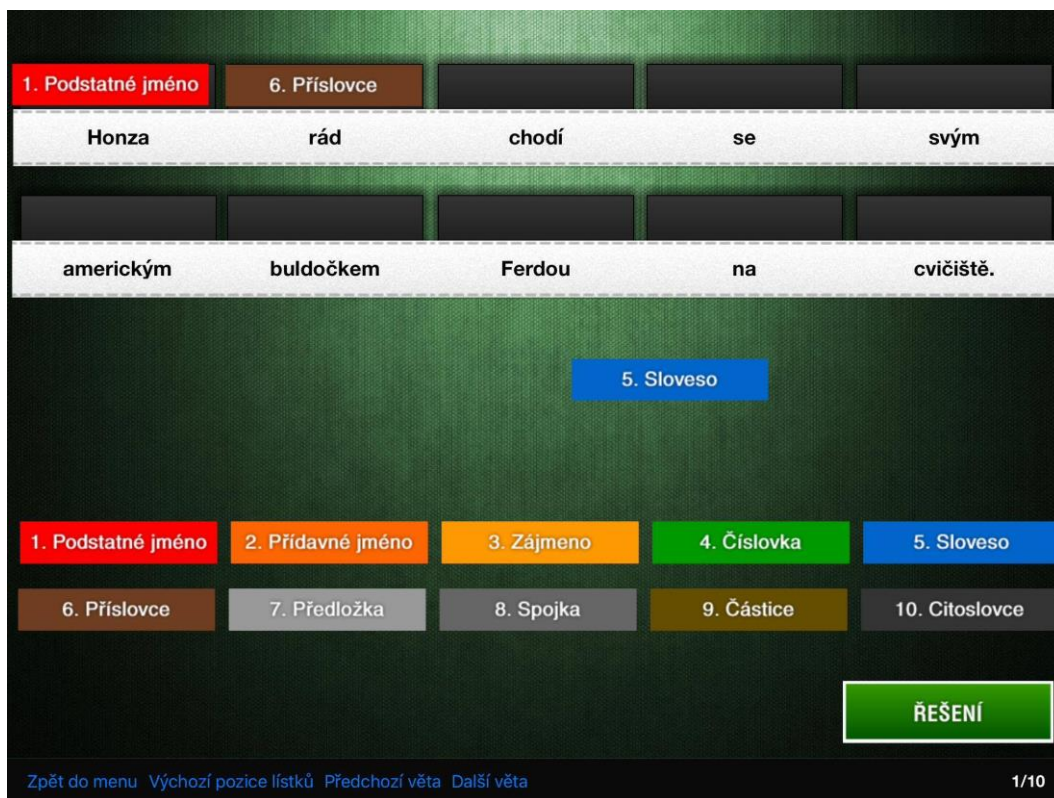
Po otevření aplikace nás čeká úvodní menu, které je přehledné a jasné. Je zde nabídka *Určování slovních druhů*, *Metodická poznámka*, *Nápověda* a *O aplikaci*. Pokud začneme od konce a jako první rozklikneme možnost *O aplikaci*, dočteme se, proč a jak aplikace vznikla (díky podpoře Fondu rozvoje Univerzity Palackého v Olomouci (FR UP)), že je určena pro samostatnou práci v hodinách českého jazyka i pro domácí procvičování a že bude nadále rozvíjena a doplňována. Po rozkliknutí možnosti *Nápověda* se zobrazí krátké video, které se neustále opakuje (GIF). Je na něm znázorněno, jakým způsobem ovládat aplikaci (popsáno níže). V *Metodické poznámce* najdeme vysvětlení jistých úprav při určování slovních druhů. Kvůli menšímu zjednodušení se tvůrci rozhodli nepracovat s kategorií pouze zvrtných sloves, a proto například sloveso „smát se“ má být určeno jako „sloveso + zájmeno“. Dále slovo rád je zde určeno jako příslovce. Nakonec je v této záložce odkaz na Internetovou jazykovou příručku ÚJČ AV ČR, kde jsou detailnější informace o dané problematice. Pokud si tedy přečteme, jak aplikace funguje, a podíváme se na demonstrační video, můžeme se pustit do *Určování slovních druhů*. Zobrazí se tabulka (viz Obrázek 1), kde je v horní části věta a nad každým slovem je malý slot. Pod větou je barevně rozlišený výčet slovních druhů ve formě malých obdélníčků. Ovládání je velmi jednoduché. Najedeme prstem na určitý obdélníček s příslušným slovním druhem a přesuneme ho do slotu nad daným slovem. Tak to provedeme u všech slov, a když máme hotovo, klikneme na tlačítko „Řešení“ (viz Obrázek 2). Pokud jsme slovní druh určili správně, zobrazí se nad slovem zelená „fajfka“, v případě, že jsme slovo určili špatně, máme nad slovem červený křížek. Zároveň se nad všemi slovy, ať už správně, či chybně určenými, zobrazí správný název slovního druhu. Zatímco ve všech předešlých záložkách (*Metodická poznámka*, *Nápověda* a *O aplikaci*) bylo vždy ve spodní části výrazné tlačítko zpět, zde je to jinak. Ve spodní části je modře na černém pozadí několik možností, a to *Zpět do menu*, *Výchozí pozice lístků*, *Předchozí věta* a *Další věta*. Můžeme se tedy volně pohybovat mezi větami a případně se znovu po chvíli vrátit k těm, ve kterých jsme udělali chybu. V lite verzi je deset zkušebních vět.

Aplikace má velmi jednoduché ovládání a díky tomu umožňuje okamžitě začít aplikaci plně využívat i v případě, že se s ní setkáváme poprvé.

Po grafické stránce je aplikace velmi dobře zpracována, je zde dobré použití barev, a to kontrast bílé podsvícených vět na tmavě zeleném pozadí a barevně označené obdélníčky se slovními druhy. Zároveň to ale není přehnané a barvy v žádném případě neruší ani neodvádějí pozornost. Jediným problémem je rozmístění výše zmíněných možností (*Zpět do menu*, *Výchozí pozice lístků*, *Předchozí věta* a *Další věta*). Podobné zobrazení jako v předešlých záložkách by pomohlo k lepší orientaci.

Bohužel i v lite verzi, kde je jen deset ukázkových vět, se ukázalo, že ne vždy jsou věty nebo souvětí dobře zvoleny z hlediska jednoduchosti určení slovních druhů. Například slovesný tvar „budete mít“ je jedním slovesným tvarem, v aplikaci však musíme určit obě části samostatně jako sloveso, z čehož chybně vyplývá, že máme ve větě dvě slovesa, z toho by žáci mohli dojít k mylnému závěru, že se nejedná o větu jednoduchou, ale o souvětí. Stejná situace se objevuje v souvětí „Už se moc těším, jak budu rozbalovat pod stromečkem dárky“. I zde máme podle aplikace určit tvar „budu rozbalovat“ jako dvě slovesa. Takovéto příklady zkrátka nejsou vhodné, protože odporují didaktické zásadě lingvistického přístupu. Další nedokonalostí je odkazovací tlačítko s názvem *Další věta*, protože pojem věta není nadřazen pojmu souvětí. Vhodnější by byl termín větný celek, který se užívá už ve výuce českého jazyka na 1. stupni ZŠ.

Tato aplikace předpokládá znalost slovních druhů a nenabízí popis různých slovních druhů ani vysvětlení hledisek jejich třídění a algoritmus jejich určování. Pokud bychom chtěli aplikaci využít během výuky, muselo by to být až ve fázi fixace získaných poznatků o slovních druzích, tedy v době, kdy si žáci kompletně osvojili všechny slovní druhy a lze už jen cvičit jejich určování. Učitel však musí vysvětlit chybné jevy, které aplikace obsahuje. Velkým nedostatkem aplikace je to, že téměř úplně postrádá zpětnou vazbu o chybách, pouze upozorní žáka, že udělal chybu, a zobrazí se správné řešení. Vysvětlení, proč tomu tak je, chybí. Uživatel také nemá možnost sledovat své výsledky v delším časovém intervalu a pozorovat, zda se jeho výsledky zlepšují nebo třeba které slovní druhy mu dělají potíže.



Obrázek 1: Přiřazování slovních druhů ke slovům ve větě. Vytvořeno pomocí aplikace Slovní druhy a jejich procvičování LITE. <https://itunes.apple.com/cz/app/slovni-druhy-jejich-procvičovani/id959371156?mt=8>



Obrázek 2: Zobrazení hodnocení a správného řešení. Vytvořeno pomocí aplikace Slovní druhy a jejich procvičování LITE. <https://itunes.apple.com/cz/app/slovni-druhy-jejich-procvičovani/id959371156?mt=8>

2.1.2 Větné rozbory - rozbor vět jednoduchých (lite)

Na rozdíl od předchozí aplikace zde máme v hlavním menu jen jedinou volbu, a to záložku s názvem *Rozbor vět jednoduchých*. Po jejím rozkliknutí se před námi objeví obrázek (viz Obrázek 3), v jehož horní části se na světle zeleném pozadí nachází několik černých obdélníků, ve kterých je tmavě šedě napsáno „sem přetáhni slovo“, a nad těmito obdélníčky najdeme pojmenování větného členu v české terminologii (podmět, přísudek, přívlastek, atd.). To máme do daného obdélníčku přesunout. Ve spodní části na tmavě zeleném pozadí najdeme světle béžové obdélníčky, v nichž jsou slova, ze kterých postupným přetahováním do černých obdélníků sestavíme větu. Slovo, které se bude nacházet na začátku věty, je napsané velkým písmenem. Po přesunutí všech světlých obdélníků zmáčkneme prostřední ze tří tlačítek ve spodní části, na kterém je „Vyhodnotit“ (viz Obrázek 4). V případě správného přiřazení se u slova zobrazí stejně jako u předchozí aplikace zelená „fajfka“. V opačném případě se u slova objeví červený křížek. Potom stačí přiřazení opravit a znovu kliknout na „Vyhodnotit“. Jestliže byla oprava správná, u všech slov svítí zelená „fajfka“, když ne, pokračujeme v opravách. Referenční tlačítka jsou v této aplikaci uzpůsobena lépe než v té předchozí. Ve spodní části se nacházejí tři tlačítka, a to vlevo „Předchozí věta“, uprostřed „Vyhodnotit“ a vpravo „Další věta“. V horní části (nad rozebíranou větou) je vlevo menším písmem volba „Zpět do menu“. Lite verze této aplikace opět obsahuje deset vět.

Používání aplikace *Větné rozbory - rozbor vět jednoduchých* je velmi snadné, mimo jiné i díky nápisu „sem přetáhni slovo“ v každém slotu, takže uživatel přesně ví, co dělat hned při prvním otevření.

Graficky je tato aplikace opět velmi dobře zpracována. Referenční tlačítka jsou dobře umístěna a jsou dostatečně výrazná, což usnadňuje používání. Barevné provedení není tak pestré, jako tomu bylo u předchozí aplikace, ale v tomto případě by větší množství různých barev bylo spíše na škodu než k užitku.

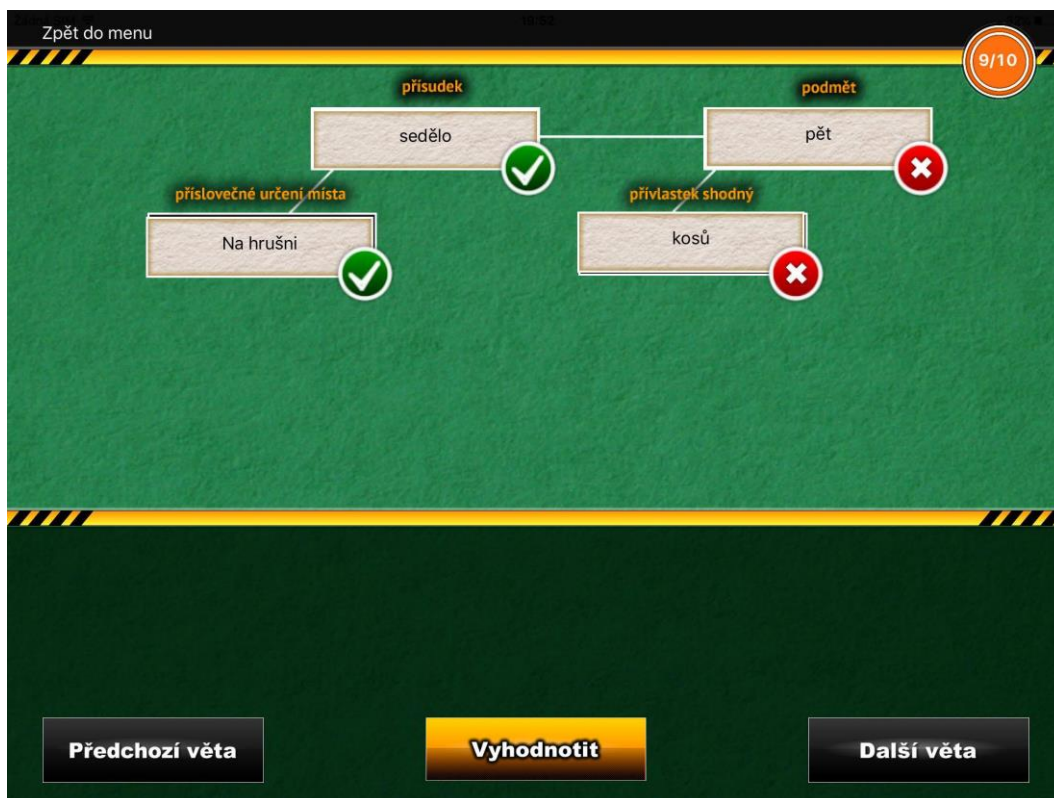
Budeme-li hodnotit obsahovou stránku aplikace, je důležité vzít v úvahu jejího adresáta. Uživatelé mají např. najít příslovečné určení původu nebo prostředku/nástroje. Tato příslovečná určení se probírají zejména na gymnáziích. Dále je zde k určení podmět ve druhém pádě, konkrétně ve větě „Na hrušni sedělo pět kosů.“ Aplikace neposkytuje vysvětlení daného jevu. Pořadí větných členů v grafu vždy nekoresponduje s pořadím slov ve větě. Jde o porušení didaktické zásady názornosti. V tomto cvičení přiřazují uživatelé

slova k větným členům tak, aby vznikla smysluplná věta, v grafu je však pořadí větných členů jiné.

Při použití ve výuce by opět bylo nutné žákům vysvětlit, kde jsou chyby, a vysvětlit jejich podstatu. Pokud žák bude pracovat s cvičeními, v nichž nemusí být vždy vše správně, nebude mít ke zdroji plnou důvěru. Dále je třeba se zamyslet nad tím, zda přiřazování konkrétních slov k větným členům je vhodné. Aplikace nemá funkci, díky které bychom nepřisuzovali konkrétní slova k větným členům, ale právě naopak. Tento postup je tradičně využíván ve školní praxi i v určování druhů vedlejších vět, podle toho, který větný člen rozvíjejí. Aplikace postrádá vysvětlení, jak má žák při analýze věty postupovat, co je rozhodující pro určení druhu rozvíjejícího větného členu atp. Opět chybí dostatečná zpětná vazba, a to o chybách i o výsledcích uživatele. Chybujeme-li, aplikace nás pouze na chybu upozorní. Neukáže správné řešení, ale ani správné řešení nezdůvodní, nenaznačí, jak ke správnému řešení dojít. Uživatel nedostává zpětnou vazbu, jak se dalších podobných chyb příště vyvarovat.



Obrázek 3: Přiřazování slov k daným větným členům. Vytvořeno pomocí aplikace Větné rozbory – rozbory vět jednoduchých. <https://itunes.apple.com/cz/app/vetne-rozbory-rozbor-vet-jednoduchych/id944719770?mt=8>



Obrázek 4: Zobrazení hodnocení. Vytvořeno pomocí aplikace Větné rozbory – rozbor vět jednoduchých. <https://itunes.apple.com/cz/app/vetne-rozbory-rozbor-vet-jednoduchych/id944719770?mt=8>

2.1.3 Větné rozbory - rozbory souvětí

Tato aplikace, která se věnuje určování druhů vedlejších vět, nás po spuštění přivítá jednoduchým a jasným menu. Máme zde na výběr ze dvou úrovní obtížností a novou funkci, která v předchozích aplikacích nebyla, a to statistiku pokroku. Dále tu najdeme odkaz na nastavení, kde si můžeme navolit, kolik úkolů chceme ve cvičeních řešit – od pěti do dvaceti pěti. Ať už se rozhodneme pro jakoukoli ze dvou možných obtížností – lehká cvičení/obtížná cvičení, čeká nás naprosto stejný typ úkolů, jen s rozdílnými větami (viz Obrázek 5). V horní liště máme nalevo odkaz *Zpět do menu* a napravo údaje o tom, kolikátý úkol z celkového počtu máme právě před sebou, poměr mezi chybnými a správnými řešeními a nakonec procentuální úspěšnost v určování druhů vedlejších vět. Pod touto lištou máme zobrazené souvětí, v němž budeme určovat druh vedlejší věty. V dolní části je pole, kde se nám zobrazí námi navrhované řešení poté, co ho zvolíme z daného výběru. Úplně vespod máme pro připomenutí pokyn *Zvolte správný druh vedlejší věty*. Když vybereme patřičný druh vedlejší věty, objeví se po pravé straně zelené tlačítko s popiskem *Vyhodnot'*. Pokud náš výběr byl správný, zobrazí se kreslená postava chlapce s úsměvem na tváři v zeleném kolečku s nápisem *Správně!* (viz Obrázek 6), pokud ne, pak se zobrazí tentýž chlapec, jen se smutným obličejem a v červeném kolečku s nápisem

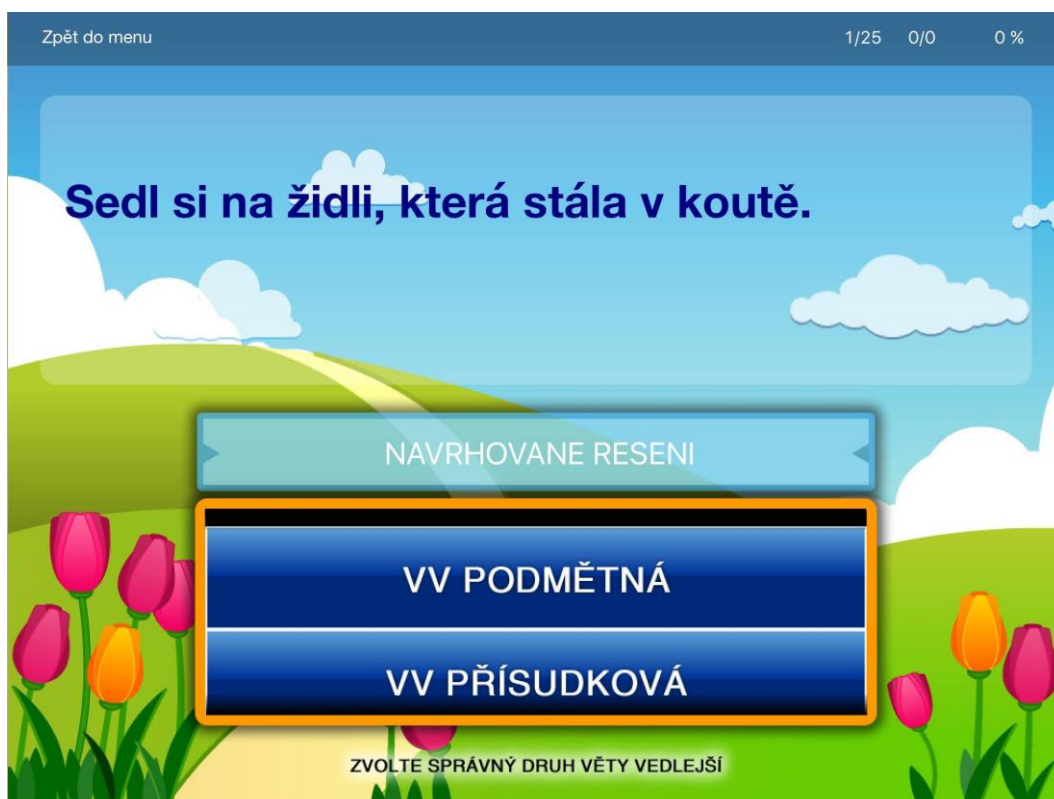
Špatně!. Na místě, kde bylo tlačítko *Vyhodnot'*, se nyní objeví tlačítko *Další věta* a následuje další úkol. Pod záložkou *Statistika pokroku* se skrývá shrnutí našich procentuálních výsledků s daty, kdy jsme úkoly plnili, a s označením, o který stupeň obtížnosti se jednalo. V horní liště máme opět odkaz *Zpět do menu* a pak také odkaz na *Chybné odpovědi*, kde najdeme výčet posledních chyb, kde je uvedeno datum, kdy jsme chybu učinili, konkrétní souvětí, naše chybná odpověď a vedle toho správná odpověď. Jako poslední je v horní liště možnost nabízející *Vymazat statistiku*.

I když aplikace vypadá zprvu velmi jednoduše, s jejím ovládáním to vždy tak jednoduché bohužel není. Největším kamenem úrazu je výběr správných druhů vedlejších vět. Chceme-li totiž zvolit správnou odpověď, musíme rolovat výběrem, než nalezneme požadovaný druh vedlejší věty. Seznam druhů vedlejších vět je na tento typ výběru ale příliš dlouhý, a tak výběr odpovědi dost zdržuje. Pokud aplikaci vidíme poprvé, máme dojem, že máme na výběr jen ze dvou druhů vět – prvních dvou zobrazených – podmětne a přísudkové. Navíc i řazení druhů vedlejších vět je tak trochu nešťastné. Asi nejčastější druhy vedlejších vět jsou předmětná a přívlastková. Zatímco vedlejší věta předmětná je ve výčtu třetí, věta přívlastková je až úplně poslední, a to za dlouhým výčtem různých druhů vedlejších vět příslovečných a po vedlejší větě doplňkové.

Po grafické stránce není aplikace úplně dobře zvládnutá. Sice v ní nalezneme dostatečný kontrast mezi barvou písma rozebíraného souvětí a pozadím, stejně tak s velikostí a celkově barvou písma není problém. Vhodnost grafické stránky je třeba hodnotit s ohledem na věkovou kategorii uživatele. Kreslený a dost jednoduchý obrázek zelených kopečků a azurového nebe, na kterém plují obláčky (opravdu se pohybují), doplněný růžovými a oranžovými tulipány, který tvoří pozadí celé aplikace, napovídá, že je aplikace určena dětem na prvním stupni základní školy. Žáky 2. stupně ZŠ, kterým je aplikace určena, však už tyto obrázky rozhodně nemohou zaujmout. Pro ně je naopak typická snaha co nejvíce se distancovat od „dětského“ a co nejvíce se přiblížit „dospělému“. Dětské výtvarné motivy doplňuje i postava chlapce ve věku nanejvýš 8 – 10 let. Jak může být pubescentní žák nadšen, že mu radí někdo mladší než on?

Formálním nedostatkem je označení tlačítka, které nám umožňuje přesun k dalšímu úkolu. Místo *Další věta* by bylo vhodnější označení *Další větný celek* nebo *Další souvětí*. Jelikož jde o určování druhů vedlejších vět, vždy následuje souvětí. Z hlediska didaktického je diskutabilní zařazení některých druhů vedlejších vět příslovečných. Druhy vedlejších vět příslovečných jsou samozřejmě na druhém stupni základní školy probírány,

lze však diskutovat o vhodnosti zařazení vedlejší věty příslovečné zřetelové, prostředku nebo průvodních okolností. Je tedy nepoměr mezi grafickou stránkou aplikace, vhodnou spíše pro děti mladšího školního věku, a zařazením jazykových jevů vhodných spíše pro vyšší ročníky gymnázia. Navíc i ovládání není úplně uživatelsky přátelské a plnění úkolů tím může být někdy až zdlouhavé. Je zde sice hlášení chyb, a to i v časovém přehledu ve *Statistic pokroku*, ale když při plnění úkolů uděláme chybu, nelze se vrátit a chybu opravit nebo dostat jakékoli vysvětlení. Je zde tedy zpětná vazba o výkonu žáka, ale už ne tolik o chybách. V přehledu chyb se pak můžeme podívat, která odpověď byla správná, ale zdůvodnění už nedohledáme.



Obrázek 5: Výběr druhu vedlejší věty. Vytvořeno pomocí aplikace *Větné rozbory – rozbory souvětí*.
<https://itunes.apple.com/cz/app/vetne-rozbory-rozbory-souveti/id997761600?mt=8>



Obrázek 6: Zobrazení hodnocení. Vytvořeno pomocí aplikace Větné rozborů – rozborů souvětí.
<https://itunes.apple.com/cz/app/vetne-rozboru-rozboru-souveti/id997761600?mt=8>

2.1.4 Procvič pravopis

Tato aplikace slouží k upevnování znalostí pravidel českého pravopisu. Po spuštění se objeví hlavní menu, které skýtá pět tematických okruhů pravopisu. Pod těmito pěti okruhy je ještě možnost zvaná *Statistika*. Úplně vespod máme ještě odkaz s názvem *O aplikaci*, kde si můžeme přečíst, za jakým účelem byla aplikace vytvořena, kým a jaká je její poslední verze. Odtud se můžeme vrátit do menu tlačítkem *Zpět*. První z pravopisných oblastí jsou *Vyjmenovaná slova* (viz Obrázek 6). Když ji rozklikneme, objeví se určité slovo (jen samostatně, ne ve větě), ale aby nám nechyběl kontext, je ještě pod ním v závorce konkretizující pomocné slovo. Například u slova „blahob_t“, kde máme doplnit „y“, se pod ním ještě zobrazí slovo „(komfort)“. Pod tabulkou s řešeným slovem je na výběr buď tvrdé, nebo měkké y/i. Správnou odpověď zvolíme tak, že na ni klikneme a buď nám aplikace napíše správně, nebo špatně (viz Obrázek 7). Možnost vrátit se není, pouze musíme stisknout volbu *Pokračuj* a následuje další úkol. V horní části najdeme lištu, na které jsou uvedeny nejprve počty správně a špatně zodpovězených úkolů, poté čas, jak dlouho nám plnění úkolů trvá, a procentuální úspěšnost. Nakonec na této liště vidíme, kolikátý z dvaceti úkolů právě řešíme. Když splníme všechny úkoly, dostaneme se na *Konec*, kde se nám zobrazí počet správně zodpovězených úkolů a procentuální úspěšnost,

pak také odkaz *Zpět do menu* a možnost sdílet svůj výsledek na sociální síti Facebook. Cvičení v dalších pravopisných oblastech jsou postavena na stejném principu, jenom se liší danou tematikou. Následuje tedy *Pravopis velkých písmen*, *Pravopis S/Z*, *Pravopis slov cizího původu* a *Pravopis MĚ/MNĚ U/Ú/Ů*. Tato aplikace umožňuje sledovat úroveň našich výsledků za určitou dobu. Po rozkliknutí volby *Statistika* se nám zobrazí graf, ze kterého snadno vyčteme den, kdy jsme úkoly plnili, pravopisnou oblast, které se úkoly týkaly, a naši procentuální úspěšnost. Po pravé straně máme navíc shrnutí úspěšnosti jednotlivých cvičení podle popsaných kategorií a počet her, kolikrát jsme s aplikací procvičovali.

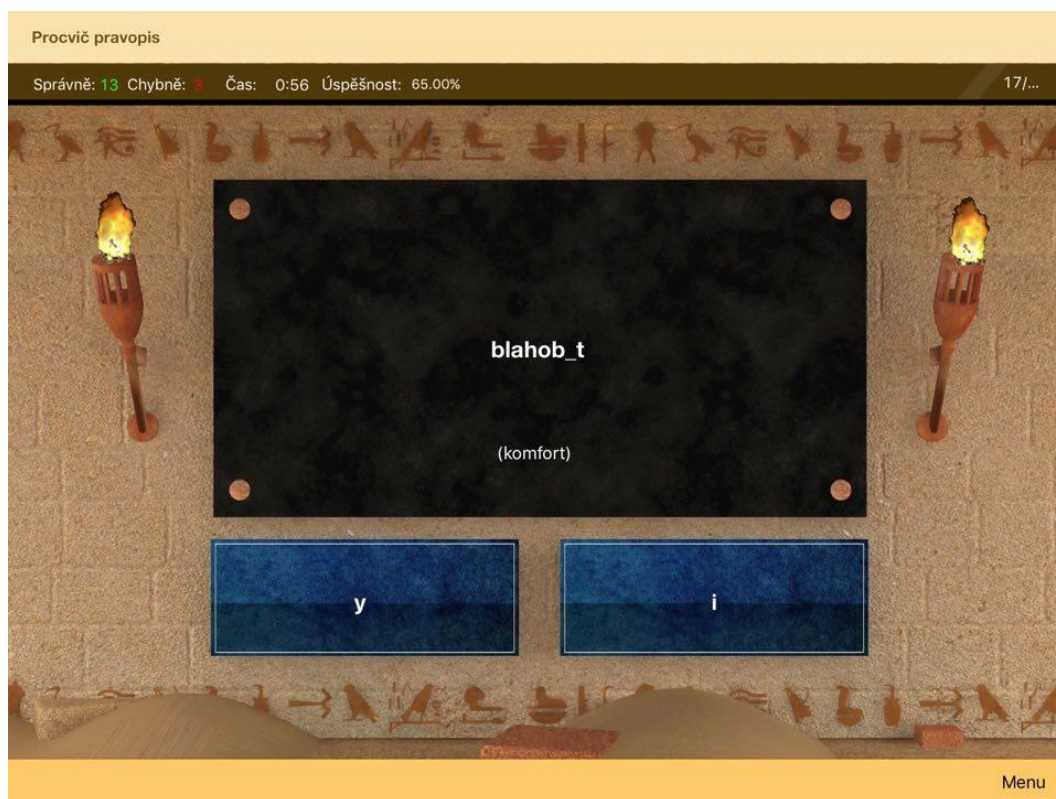
Aplikace *Procvič pravopis* není nijak složitá na ovládání. To je většinou celkem intuitivní. Avšak ve chvíli, kdy zvolíme řešení úkolu, zobrazí se téměř přes celou obrazovku hodnocení doprovázené animací a my musíme stisknout tlačítko *Pokračovat*, abychom se dostali dál. Toto tlačítko je umístěno v přibližné poloze, kde jsou umístěny i kartičky s odpověďmi, takže sice nebloudíme prstem po celé ploše tabletu, ale je to zbytečné kliknutí při každém úkolu a navíc to zdržuje a po chvíli působí rušivě.

Není jasné, proč je grafika celé aplikace zabývající se českým pravopisem laděna do staroegyptských motivů. Už samotná ikona aplikace je tvořena hlavou kresleného faraona v béžovém poli, nejspíše má jít o Tutanchamona. Menu představuje vstup do pyramidy v písečné poušti. Po zvolení jakékoli možnosti se dostaneme do pomyslného vnitřku pyramidy, kde je na zdi pověšená černá kamenná deska, na níž je bílé slovo nebo sousloví, do kterého doplňujeme písmena. Z každé strany desky je zapálena pochodeň s plápolajícím ohněm. Pod černou deskou jsou dvě menší kamenné desky tmavě modré barvy s možnými odpověďmi. Zeď je pak poseta hieroglyfy. Po zvolení odpovědi se zobrazí velká černá tabule, na které je hodnocení (správně/špatně), odkaz *Pokračuj* a mezi nimi rotující medailon, na němž je v případě správné odpovědi hieroglyfický symbol oka a v případě chybné odpovědi egyptský bůh mrtvých Anubis. Celkově je grafika dobře a účelně zpracovaná, avšak nekoresponduje s obsahem.

Aplikace obsahuje asi dvě stě šedesát jevů. Při pěti různých tematických pravopisných oblastech to není nijak mnoho, a proto se úkoly velmi často opakují. Výhodou aplikací by měl být vysoký počet úkolů na malém prostoru. Pokud vyjdou cvičení v tištěné verzi, už je nijak neobohatíme, ale aplikace nabízí různé aktualizace, při kterých mohou úkoly přibývat, aplikace jich tak může obsahovat velmi vysoký počet. V této aplikaci to není. Pokud se zaměříme na oblast psaní slov cizího původu, řešené slovo

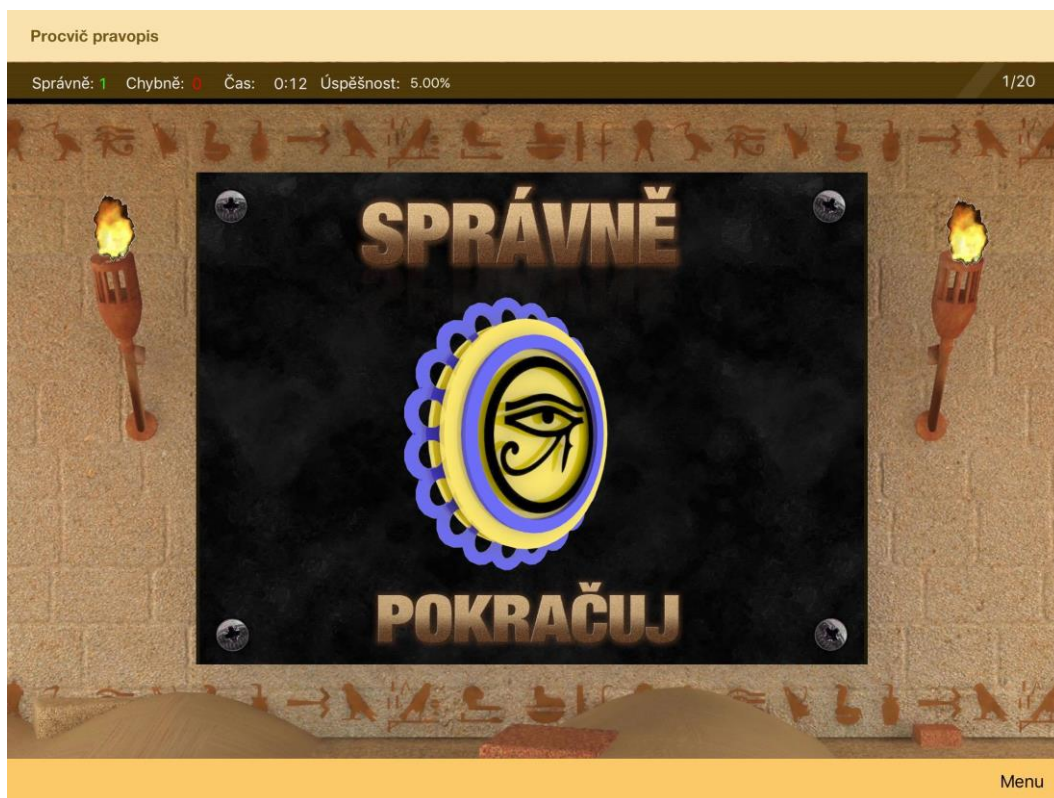
se zobrazí ve fonetickém přepisu v hranatých závorkách. Při zaznamenávání zvukové podoby užíváme pro hlásku „i“ pouze tento znak i. V aplikaci toto většinou dodrženo je, ale je zde několik případů, kdy tomu tak není - [polygamie], [dysortografie], [dyslexie]. Tato nejednotnost v záznamu je nevhodná. Navíc ani pravopisné oblasti nejsou komplexně obsaženy. Chybí zde například pravopis skupin bě/bje vě/vje.

Aplikace obsahuje málo úkolů, a proto není vhodná pro opakované užívání. Sice zde najdeme zpětnou vazbu o výkonech žáka, kterou poskytuje statistika výsledků, ale opět chybí zpětná vazba o chybách. Žák je upozorněn na to, že udělal chybu, a z kontextu pochopí, že správnou odpovědí byla druhá možnost (více možností není), ale opět zde není žádná poučka či vysvětlení, aby se podobná chyba neopakovala a žák pochopil, proč jeho odpověď byla chybná. Grafické zpracování nasvědčuje, že je aplikace určena žákům 1. stupně ZŠ, starší žáky už grafika zaujme stěží.



Obrázek 7: Výběr správné možnosti v sekci Vyjmenovaná slova. Vytvořeno pomocí aplikace Procvič pravopis.

<https://itunes.apple.com/cz/app/procvic-pravopis/id788282315?mt=8>



Obrázek 8: Zobrazení hodnocení. Vytvořeno pomocí aplikace Procvič pravopis.
<https://itunes.apple.com/cz/app/procvic-pravopis/id788282315?mt=8>

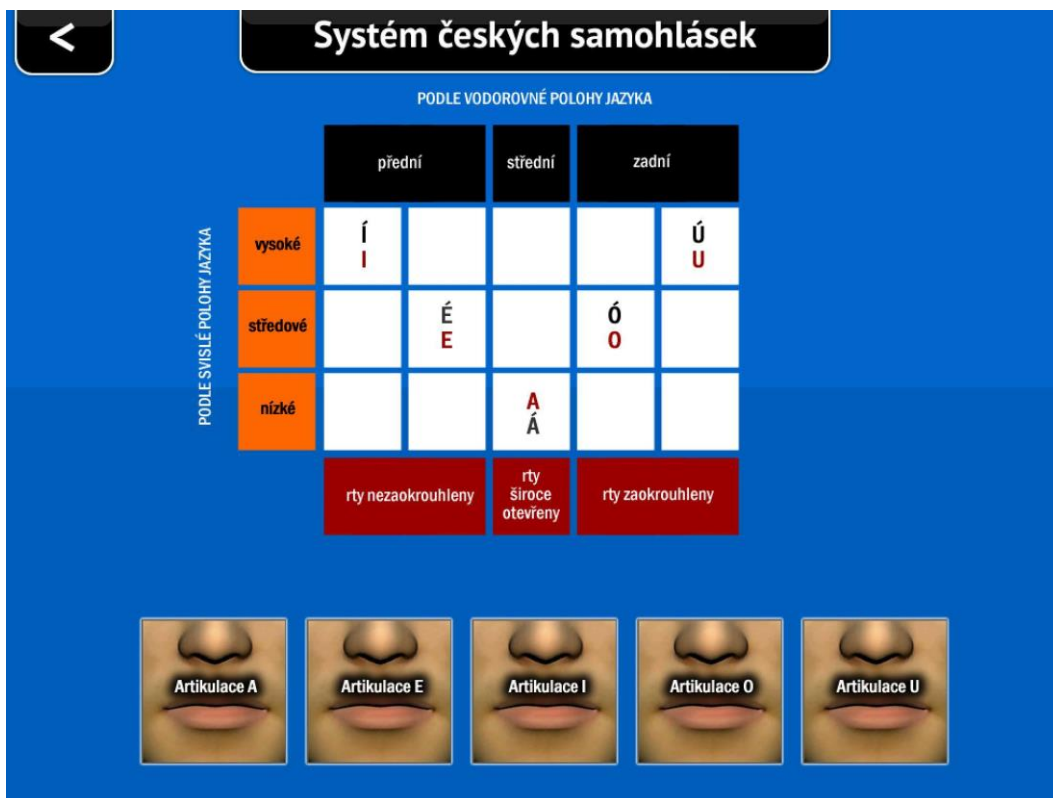
2.1.5 Fonetika

Tato aplikace se celým názvem jmenuje *Základy české fonetiky & fonologie* a ihned poznáme, že se od předchozích aplikací velmi liší. Zde totiž nejde o vyplňování různých cvičení, abychom si osvojili jisté dovednosti, ale slouží jako studijní materiál. V hlavní nabídce máme tři možnosti – *Systém českých souhlásek*, *Systém českých samohlásek* a *Fonetické a fonologické jevy*. Po zvolení první možnosti (*Systém českých souhlásek*) se před námi objeví tabulka, která z různých hledisek zachycuje systém našich souhlásek. Na pomyslné ose x jsou tříděny podle místa tvoření (v horní části tabulky) a podle artikulujícího orgánu (ve spodní části tabulky) a na pomyslné ose y jsou řazeny podle způsobu tvoření (z levé strany tabulky) a podle sluchového dojmu (z pravé strany tabulky). Mohu si tak jednoduše najít libovolnou souhlásku, zvolíme například „l“ a zjistíme o ní základní informace, tj. že podle místa tvoření spadá pod přední zubodásňové hlásky, podle artikulujícího orgánu spadá pod předoazyčné, podle způsobu tvoření patří do úžinových a podle sluchového dojmu se řadí ke třeným souhláskám bez šumu. Tlačítkem označeným znakem „<“ se vrátíme zpět na hlavní nabídku. Po rozkliknutí možnosti *Systém českých samohlásek* (viz Obrázek 9) se zobrazí známý samohláskový trojúhelník, který třídí české samohlásky na ose x podle vodorovné polohy jazyka na přední, střední a zadní a na ose y

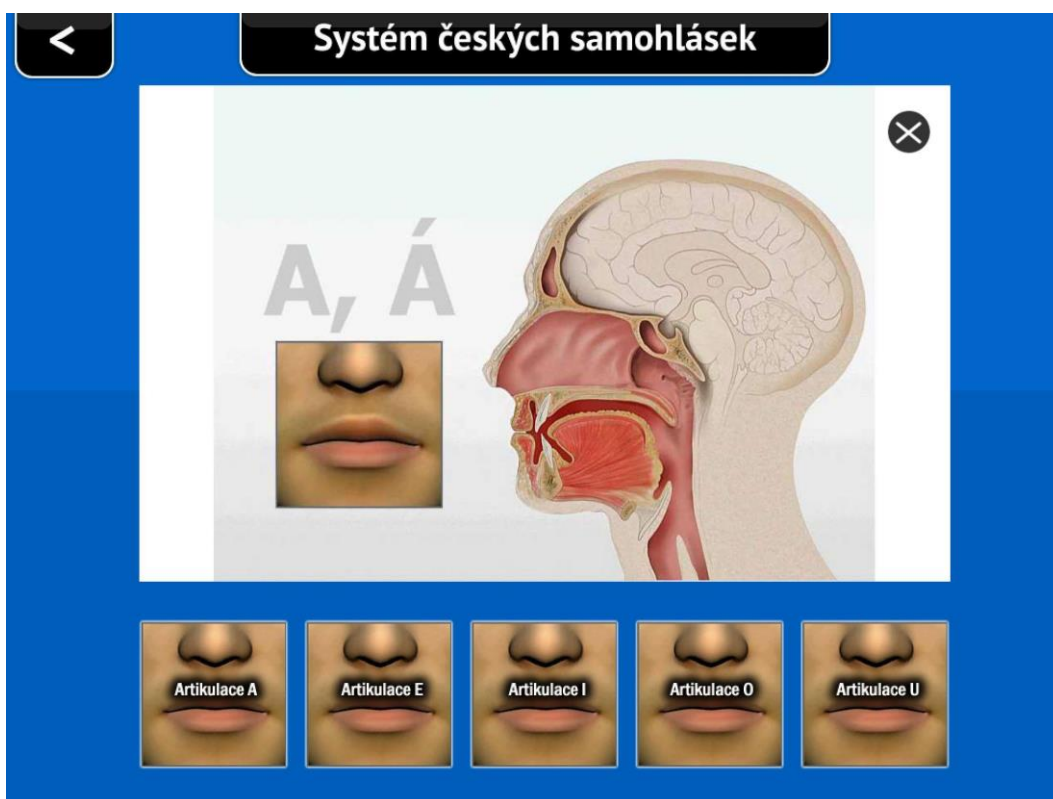
podle svislé polohy jazyka na vysoké, středové a nízké. Tabulka s trojúhelníkem je ve spodní části ještě obohacena o informaci, jak vypadají naše rty při artikulaci dané samohlásky: I, E – rty nezaokrouhleny, A – rty široce otevřeny, O, U – rty zaokrouhleny. Ve spodní části tohoto snímku jsou obrázky úst nadepsané Artikulace A až Artikulace U a po jejich rozkliknutí se objeví GIF (viz Obrázek 10), který zobrazuje jednak ústa při artikulaci zepředu, ale také průřez lidskou hlavou. Vidíme, které svaly používáme pro artikulaci a v jaké poloze je náš jazyk, případně jak se pohybuje. Bohužel už ale předvedená artikulace není doplněna zvukem. Tlačítkem „<“ se opět vrátíme zpět do hlavního menu. Poslední možností, která je nabízena, jsou *Fonetické a fonologické jevy*. Jako první se objeví Asimilace znělosti, následuje krátký popis a rozdělení na tři základní skupiny – Regresivní, Progresivní a Způsobená pozicí. U všech najdeme příklad plus vysvětlení daného jevu na konkrétním příkladu. Pohybem prstu směrem vlevo (nebo poté i vpravo) se přesunujeme mezi různými popsány jevy, jimiž mimo Asimilaci znělosti jsou Asimilace artikulační, Hiát, Metateze, Monoftongizace, Diftongizace a Proteze & epenteze. U všech je krátký popis jevu a příklady. Ovládání je velmi jednoduché a intuitivní.

Grafika je jednoduchá a účelná. Převládá modré pozadí a barevně odlišené skupiny v tabulkách (v přehledech souhlásek a samohlásek). Velmi vysoká je kvalita GIFŮ znázorňujících artikulaci samohlásek. Průřez hlavou je velmi věrný a detailní (hlavně tedy dutina ústní) a je opravdu krásně vidět, co všechno je k artikulaci zapotřebí.

Záměrem tvůrců bylo poskytnout studijní materiál pro domácí studium. Aplikace (jak již bylo zmíněno) neobsahuje různé druhy cvičení, ale jedná se o soubor informací. Navíc je zde popsáno vysokoškolské učivo, tudíž není vhodná pro výuku na základních školách. Mohla by sloužit jako motivační prostředek pro vyučování českého jazyka na středních školách, hlavně na gymnáziích, a to především díky popsáným GIFŮM, aby si studenti byli schopni představit a uvědomit, které svaly používají při mluvení. Hlavní výhodou této aplikace je, že máme souhrn základních informací o disciplíně fonetika a fonologie na jednom místě a díky aplikaci k nim máme jednoduchý přístup. Informace jsou řazeny přehledně a nespornou výhodou jsou demonstrace artikulace a přehlednost tabulek.



Obrázek 9: Přehled systému českých samohlásek. Vytvořeno pomocí aplikace *Základy české fonetiky a fonologie*. <https://itunes.apple.com/cz/app/zaklady-ceske-fonetiky-fonologie/id866620789?mt=8>



Obrázek 10: Demonstrace artikulace samohlásky "a, á". Vytvořeno pomocí aplikace *Základy české fonetiky a fonologie*. <https://itunes.apple.com/cz/app/zaklady-ceske-fonetiky-fonologie/id866620789?mt=8>

2.1.6 Kultura písemného projevu

Ani tato aplikace nefunguje na principu procvičování znalostí a dovedností, ale spíše na principu informativním, tedy jako studijní materiál. V hlavní nabídce máme sedm možností – *Znaky písemného projevu*, *Příprava písemného projevu*, *Makrokompozice*, *Mikrokompozice*, *Kultivovaný písemný projev*, *Elektronické zpracování dokumentů* a *O aplikaci*. Je zde ještě jedna možnost označená jen třemi tečkami, po jejímž zvolení se zobrazí obrázek s odkazem na webové stránky Katedry českého jazyka a literatury Univerzity Palackého v Olomouci s informací, že zde nalezneme více aplikací zaměřených na podporu výuky. Na těchto webových stránkách jsou ale nyní k dispozici pouze tři aplikace. Po rozkliknutí první záložky *Znaky písemného projevu* se objeví čtyři základní znaky vystihující charakteristiku písemného projevu. Možnost *Příprava písemného projevu* zahrnuje tři důležité body – Invence, Kompozice, Stylizace, přičemž každý z bodů je stručně popsán. V možnosti *Makrokompozice* nalezneme hlavně informace o slohovém útvaru, ale především o slohových postupech. Jsou zde totiž ve spodní části obdélníčky s odkazy na slohový postup informační, popisný, úvahový, výkladový a vyprávěcí. U každého z nich máme dále stručný popis zásadních rysů (viz Obrázek 11) a všechny obsahují i možnost zobrazení ukázky (viz Obrázek 12), kde jsou na konkrétním příkladu demonstrovány základní rysy daného slohového postupu. Ty jsou pro větší přehlednost navíc barevně odlišené. V *Mikrokompozici* nalezneme základní popis horizontálního a vertikálního členění textu a opět je zde rozebraná ukázka. Možnost *Kultivovaný písemný projev* nabízí tři snímky. První z nich se věnuje problematickým morfologickým jevům, a to hlavně skloňování zájmen apod. U většiny jevů je navíc odkaz na Internetovou jazykovou příručku ÚJČ AV ČR. Jednoduchým pohybem prstu doprava nebo doleva po obrazovce se přesouváme mezi jednotlivými snímky. Následuje výčet problematických pravopisných jevů s odkazy na příručku ÚJČ. Na třetím snímku je už jen seznam dalších problematických jevů a opět obsahuje odkazy na příručku ÚJČ. Další z možností v hlavním menu je *Elektronické zpracování dokumentů*, kde jsou pojmenovány, popsány, zobrazeny a na příkladech demonstrovány různé pojmy, jako pomlčka, spojovník, závorky, uvozovky atd. V krátkém popisu najdeme také základní informace a pravidla jejich používání. Také zde najdeme základní pravidla pro užívání různých fontů písma (rozdíl mezi patkovým a bezpatkovým, velikost, ...). Možnost *O aplikaci* nabízí informace o okolnostech vzniku aplikace a jména autorů. Ovládání je velmi jednoduché a intuitivní.

Graficky je aplikace opět velmi dobře zpracována. Znovu převládá modré pozadí. Referenční tlačítka (např. Zpět) jsou dobře viditelná, což umožňuje snadné ovládání. Uživatel ocení barevné rozlišení částí textu představujících popisované znaky daného slohového postupu.

Aplikace může sloužit jako studijní materiál pro domácí samostudium. V záložce *O aplikaci* je také uvedeno, že vznikla v rámci inovace vybraných disciplín jazykovědného základu studijního programu Specializace v pedagogice – Český jazyk se zaměřením na vzdělávání, takže je jasné, že primárně má sloužit vysokoškolským studentům. Na některých středních školách je součástí maturitní zkoušky vypracování seminární práce, která má podobné náležitosti jako práce bakalářská, a proto na školách, které tento požadavek k maturitní zkoušce mají, by jejich studenti jistě ocenili tuto praktickou pomůcku k vypracování textu. Výhodou této aplikace je opět komplexnost logicky řazených a uspořádaných informací na jednom místě. V obsahu záložky *Kultivovaný písemný projev* je sice obsažen výčet problematických jevů, nikoli však vysvětlení či poučky. Odkazy na různé webové stránky Internetové jazykové příručky ÚJČ AV ČR, které se danou problematikou zabývají, jsou nefunkční, to znamená, že se nelze rovnou z aplikace přesunout na internetovou stránku. Odkazy nejdou ani zkopírovat, takže bychom si je museli buď zapamatovat, nebo někam přepsat a poté je zadat do vyhledávače. Jedná se o zbytečnou, avšak zásadní vadu aplikace.

Úvahový slohový postup

1. Ukazuje na **podstatu problému, osvětluje jej, hodnotí.**
2. Silně se uplatňuje **subjektivní postoj autora, odráží způsob jeho myšlení.**
3. Vyvozuje **logické závěry.**
4. **Základním slohovým útvarem** je úvaha, dále např. komentář, úvodník, fejeton, glosa, kritika.
5. **Typické prostředky úvahy:**
řečnické otázky, typické obraty, metafory, expresivita, hodnotící výrazy, méně odborných termínů

Ukázka

Zpět

Obrázek 11: Popis úvahového slohového postupu. Vytvořeno pomocí aplikace Kultura písemného projevu. <https://itunes.apple.com/cz/app/kultura-pisemneho-projevu/id916474190?mt=8>

Úvahový slohový postup

O Evropě a Evropanech

Není to tak dávno, co **jsem se bavil** s několika lidmi z asijských zemí. Když zjistili, **že jsem Evropan**, zavtipkovali otázkou, jestli jsem z toho malého poloostrova, co vychází z Asie směrem na západ. Odvětil jsem, že pocházím přesně odtud, z toho výběžku, na který polovina Asiátů touží se jednou přestěhovat. Byli to sympatáci, potěšilo mě, že mají smysl pro humor.

Někdy si říkám, že Evropa by se možná úplně jinak vyvíjela, kdyby měla po vzoru jiných kontinentů ze všech stran moře. Takový mini-oceán od Bosporu k severnímu pólu. Praotec Čech by sice musel postavit menší flotilu, takže by se pěkně zapotil, ale jinak by to spíš pomohlo. Přinejmenším bychom nemuseli řešit otázku, kde starý kontinent vlastně končí – **a teď to nemyslím geograficky**, ale kulturně, hodnotově a (jak se ukáže) i ve věci kulinářských zvyků.

Když mají například Američané svůj pověstný sen, jaký sen máme my Evropané? Chudý chlapík jde za štěstím, tvrdě maká, zbohatne a proslaví se? **Zdá se mi**, že tohle nás jaksi nebere. Evropský sen je spíš o tom, že přestaneme konečně blbnout, že budeme prostě a jednoduše normální. Že švejk nebude muset křičet to svoje „nestřílejte, vždyť jsou tady lidi“.

Subjektivní postoj autora

Řečnické otázky

Hodnocení problému, vyvození závěrů, které odrážejí způsob myšlení autora

Zpět

Obrázek 12: Ukázka úvahového slohového postupu s komentářem. Vytvořeno pomocí aplikace Kultura písemného projevu. <https://itunes.apple.com/cz/app/kultura-pisemneho-projevu/id916474190?mt=8>

2.2 Aplikace Aleše Horáka

2.2.1 Čeština do kapsy

V této aplikaci najdeme zejména vysvětlení základních pravopisných jevů, objasnění problematiky vedlejších vět a slovních druhů a mimo jiné je zde i krátký test. Po otevření nás aplikace přivítá a po levé straně vidíme Menu. Pokud půjdeme postupně shora dolů, nejprve nás čeká záložka *Vyjmenovaná slova*, která obsahuje tradičně roztríděná vyjmenovaná slova podle písmen, po kterých následuje písmeno „y“, a u nich prvních pár slov. Když na ně klikneme, zobrazí se plný výčet vyjmenovaných slov, jenž je vnitřně členěn na vlastní jména a ostatní. Další záložka s názvem *Pády* nabízí výpis všech českých pádů včetně mezinárodní terminologie (nominativ, genitiv, dativ, ...) a příslušných pádových otázek. V následující záložce *Velká/malá písmena* najdeme patnáct různých případů, kdy píšeme velké písmeno. Navíc u těch problematičtějších případů je zde ikonka vykřičníku, po jejímž rozkliknutí se zobrazí příklady jevů odlišných, na něž pravidlo není aplikováno. Například u vysvětlení, že velké písmeno píšeme u příslušníků národů, kmenů a obcí, jsou jako příklady uvedena slova Rus, Moravák, Pražák, kmen Apačů a po rozkliknutí zmíněné ikonky se zobrazí upozornění s textem: Jihocech, Západoevropan, ale pochází z jižních Čech. Další záložka *Mě /mně a -ě /-je* ukrývá jednak pravidla psaní mě / mně spolu s vysvětlením a příklady, jednak pravidla psaní -ě / -je, opět s vysvětlením a příklady. Záložka s pravidly *Psaní s / z* je rozdělena na předpony s / z a předložky s / z s vysvětlením a příklady. *Psaní ů / ú* je tříděno podobně, opět je to výčet případů, ve kterých se užívá písmeno „ů“ a ve kterých „ú“. Poněkud interaktivnější následující záložka *Vzory přídavných jmen* je tříděna podle jednotlivých vzorů (mladý, jarní, otcův a matčín). Po rozkliknutí se objeví jejich kompletní paradigma. Pod záložkou *Rod podstatných jmen* nalezneme názvy tří jmenných rodů včetně jejich základních vzorů. Zvlášť jsou uvedeny vzory rodu mužského životného, zvlášť vzory rodu mužského neživotného. Následující záložka *Shoda přísudku s podmětem* obsahuje pravidla dělená podle toho, zda je přísudkové sloveso v čase přítomném, nebo minulém. Je zde i poučení o shodě s podmětem několikanásobným. V záložce *Vedlejší věty* je výčet všech druhů vedlejších vět, včetně různých druhů vedlejších vět příslovečných. U všech najdeme vedle příkladu opět i známou ikonku s vykřičníkem, po jehož rozkliknutí se objeví opět upozornění, který větný člen věty řídící daná věta vedlejší nahrazuje a jakým způsobem (jakou otázkou) se na ni můžeme zeptat. *Psaní čárek* je děleno do dvou oddílů – čárka ve větě jednoduché a čárka v souvětí. U vět jednoduchých jsou uvedeny pouze tři základní

případy s příklady a u souvětí taktéž. Poslední záložkou, jež obsahuje teoretické poučení, jsou *Slovní druhy* (viz Obrázek 13). V ní najdeme vypsané slovní druhy podle toho, zda jsou daná slova ohebná, nebo neohebná. Po rozkliknutí každého z nich se objeví buď jejich další vnitřní členění (například u spojek, zda jsou podřadicí, nebo souřadicí) nebo které mluvnické kategorie, popř. vzory, u nich určujeme (například u sloves – osoba, číslo, čas, způsob, slovesný rod, vid a třída). Poslední záložka nás přesměruje na kontrolní test (viz Obrázek 14), kde si v pětadvaceti otázkách můžeme vyzkoušet svoje znalosti. Pod celým menu najdeme odkaz *Chyby a připomínky*, díky němuž můžeme odeslat e-mail se svými připomínkami, nalezenými chybami či tipy na zlepšení rovnou vývojáři aplikace.

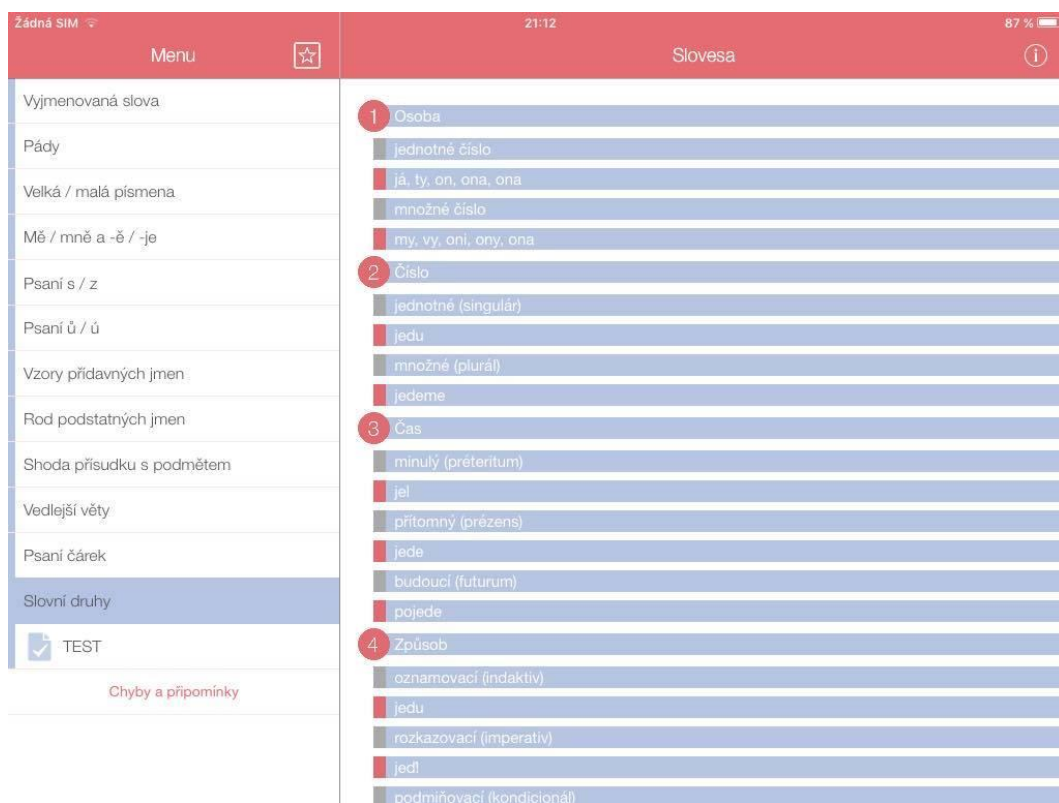
Užívání aplikace není nijak složité a nepředpokládám, že by někomu činilo problémy, jen zde chybí referenční tlačítka, hlavně s funkcí „zpět“. Menu po levé straně je viditelné stále, ale pokud rozklikneme nějakou záložku, například *Psaní čárek* a poté psaní čárek v souvětí a následně bychom se chtěli vrátit zpět a prohlédnout si možnost psaní čárek ve větách jednoduchých, není zde žádné tlačítko „zpět“, ale musíme znovu zvolit záložku *Psaní čárek*. Jde sice jen o maličkost, ale z uživatelského hlediska o dost podstatnou maličkost, protože uživatelé zvyklí toto tlačítko používat a jeho absence může zhoršit „uživatelskou přátelskost“ aplikace.

Po grafické stránce je aplikace provedena zvláště. Je zde vcelku nevyhovující způsob, jakým byla odlišena různá pravidla, jejich vysvětlení a příklady k nim. Vše je až příliš zvýrazněné, to způsobuje spíše chaos než lepší orientaci. Pravidlo, vysvětlení a příklad jsou vždy na novém řádku a každý řádek je výrazně barevně odlišen tak, že uživatel nepozná, na co se vlastně zaměřit. Vhodné by bylo výrazně odlišit pouze řádky obsahující pravidla a pro zbytek zvolit jemnější barevné odstíny.

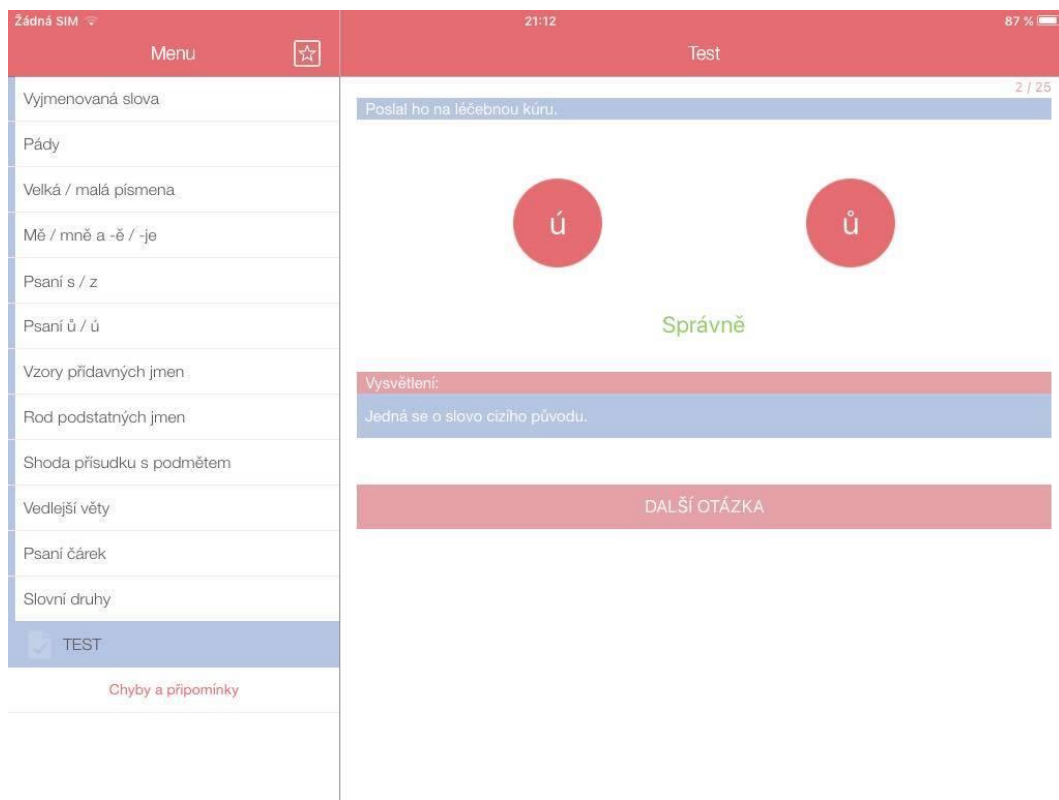
Úroveň obsahové stránky snižuje především neúplnost poskytovaných informací. Soubor informací působí roztržštěně. Autor se zaměřil hlavně na praktičnost využití aplikace (tedy hlavně pravopis) než na teoretické poučení, ale celek působí neuspořádaně. Blíže charakterizovány jsou jen některé slovní druhy, nikoli však komplexně. Záložka *Slovní druhy* působí nesystematicky. U sloves jsou uvedeny pouze gramatické kategorie (navíc ve špatném pořadí, kategorie času je chybně řazena před kategorii způsobu), u podstatných jmen bychom je však hledali marně. Jsou zde informace využitelné jak žákem základní školy, tak i studenty středních škol a gymnázií, neboť látka, která je zde popsána, se probírá na všech stupních škol. Oceňuji poučky skryté pod ikonkami

s vykřičníky a také příklady uvedené všude tam, kde je třeba. Výborná je také přehlednost zkušebního testu.

Jde spíše o studijní materiál než o aplikaci s různými cvičeními pro osvojení pravopisných dovedností. Proto se také více hodí pro domácí samostudium než pro výuku ve škole. Aplikace nemůže být chápána jako jediný zdroj informací, ale spíše jako doplňující pomůcka.



Obrázek 13: Přehled k vybranému slovnímu druhu – slovesa. Vytvořeno pomocí aplikace Čeština do kapsy. <https://itunes.apple.com/cz/app/cestina-do-kapsy/id920738115?mt=8>



Obrázek 14: Ukázka ze zkušebního testu – hodnocení. Vytvořeno pomocí aplikace Čeština do kapsy. <https://itunes.apple.com/cz/app/cestina-do-kapsy/id920738115?mt=8>

2.2.2 Cizí slova

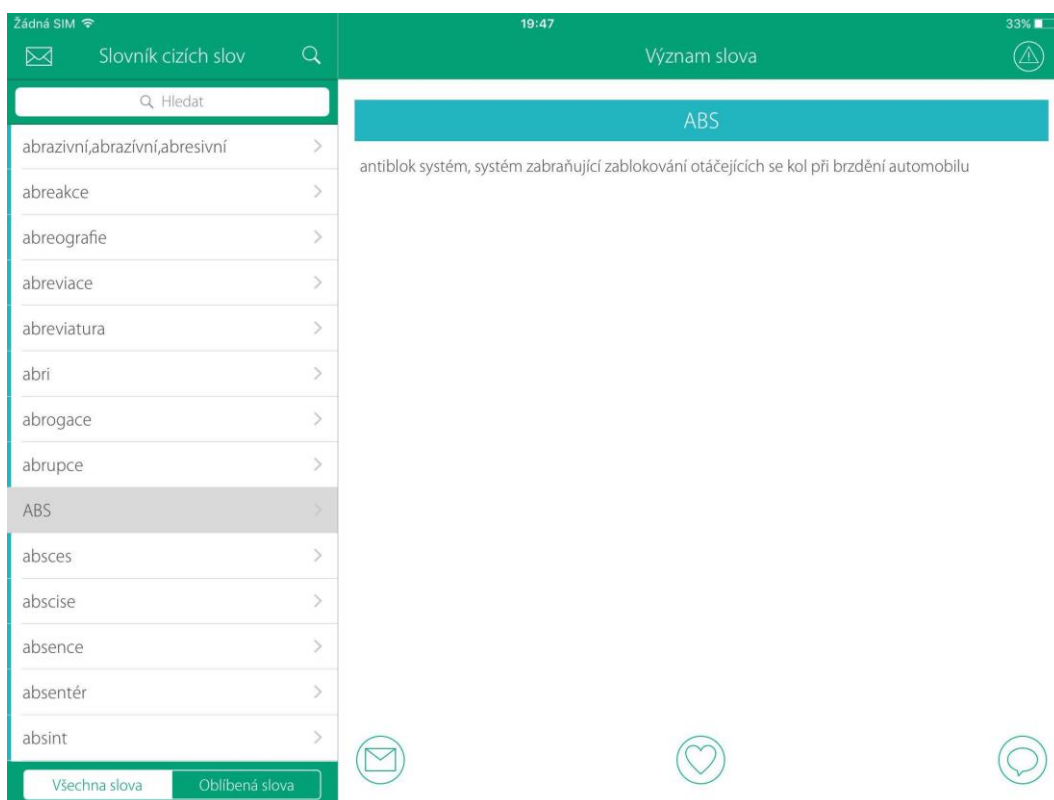
Tato aplikace, jak název napovídá, je v podstatě elektronickým slovníkem cizích slov. Po spuštění se v centrální části zobrazí přivítání a možnosti aplikace. Po levé straně je sloupec se slovy cizího původu, a když na jedno z nich klikneme, ukáže se buď doslovný překlad, nebo význam pojmu, někdy i s krátkým vysvětlením. Př.: à la = na způsob; ABS = antiblok systém, systém zabraňující zablokování otáčejících se kol při brzdění automobilu (viz Obrázek 15). Když nechceme listovat v seznamu, můžeme hledané slovo zadat do vyhledavače a pro případ, že bychom se na něj chtěli dívat opakovaně, můžeme si dané slovo uložit do oblíbených. Odkaz na seznam oblíbených aplikací najdeme v dolní části aplikace. Aplikace je popsána při poloze iPadu na šířku. Pokud iPad přetočíme na výšku, sloupec se slovy po levé straně zmizí a musíme si jej přivolat stisknutím tlačítka *Menu*. Určité cizí slovo i s významem můžeme rovnou z aplikace odeslat ve formě SMS komunikací z našeho telefonního seznamu. Aplikace sice nabízí i možnost zaslání e-mailem, ale pokaždé když jsem na tuto možnost klikla, celá aplikace spadla a vypla se. Pokud se nám vysvětlení nějakého pojmu nelíbí, je možno toto cizí slovo nahlásit. Musíme uvést jeden z důvodů: slovo se opakuje nebo definice obsahuje gramatické či pravopisné chyby. Autorovi lze napsat o jakékoli jiné chybě, nedostatku nebo připojit i jinou připomínku.

Aplikace je na ovládání opravdu velmi jednoduchá a intuitivní, poněvadž obsahuje málo funkcí.

Grafická stránka aplikace je zdařilá. Aplikace má většinou bílé pozadí se zelenými lištami. Vzhledem k tomu, že jde jen o vyhledání pojmu a jeho významu, je zde příliš nevyužitých ploch. Bylo by tedy vhodné zvolit větší písmo.

Z hlediska obsahového je aplikace jednoduchá. Jak je uvedeno výše, jedná se o elektronický slovník cizích slov, který, jak aplikace uvádí, obsahuje necelých devatenáct tisíc cizích slov.

Nejedná se o výukový materiál v pravém slova smyslu. Žáci určitě mohou aplikaci využít k objasnění různých cizích pojmů, kterým nerozumí, ale spíše v době mimoškolní. Jestliže žák něčemu v hodině nerozumí, má jako zdroj informací na prvním místě učitele. Aplikace dává možnost nahlášení zjištěných chyb a možnost zasílání námětů na vylepšení.



Obrázek 15: Význam hesla "ABS". Vytvořeno pomocí aplikace Cizí slova. <https://itunes.apple.com/cz/app/cizi-slova/id957780513?mt=8>

2.2.3 Synonyma

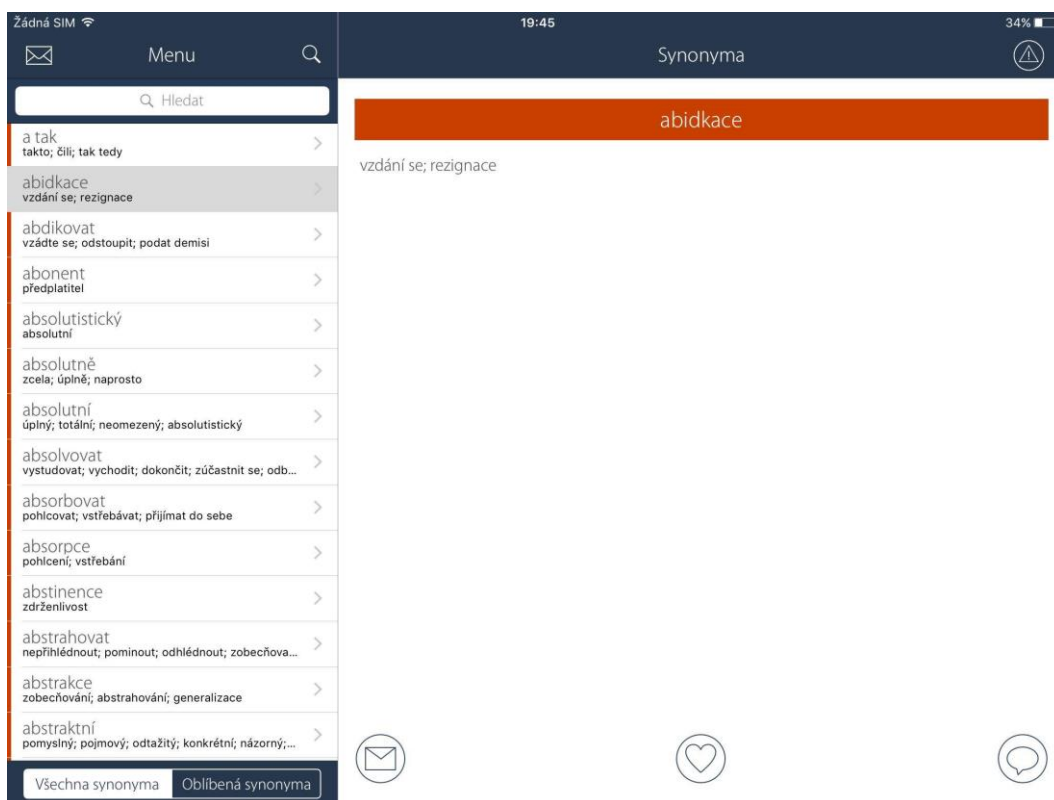
Aplikace *Synonyma* se od předchozí liší jen obsahem a jiným barevným zpracováním. Vizuálně vypadá aplikace naprosto stejně. Opět zde máme levý sloupec s pojmy, jen s tím rozdílem, že pro zjištění synonym k danému slovu nemusíme daný

pojem rozkliknout, ale synonyma jsou již uvedena přímo u něj. I zde je možnost zvolit si a uložit svá oblíbená synonyma, zaslat je pomocí SMS nebo e-mailu a nahlásit případné chyby nebo nápady na zlepšení. Když jsem se však snažila na jednu z chyb upozornit a problém nahlásit, aplikace vždy spadla a nahlášení chyby mi nedovolila.

Grafika aplikace je naprosto stejná jako u předchozí s jediným rozdílem. Zatímco předchozí aplikace měla lišty zelené, tato je má tmavě modré. I font písma je stejný a i zde vadí, že je písmo příliš malé.

Prozkoumat všech dvacet tři tisíc slov nebylo možné, ale již v několika prvních heslech byly nalezeny chyby. Například místo správného hesla „abdikace“ (viz obrázek 16) se objevuje „abidkace“. Následující slovo „abdikovat“ je už ale napsáno správně.

Ve vzdělávání si může tato aplikace najít místo jako pomůcka při tvorbě kvalifikačních prací nebo slohových prací, když se chceme vyvarovat používání některého slova opakovaně a hledáme vhodné synonymum.



Obrázek 16: Synonyma k heslu "abdikace", chybně uvedenému jako "abidkace". Vytvořeno pomocí aplikace Synonyma. <https://itunes.apple.com/cz/app/synonyma/id962705803?mt=8>

2.3 Volně dostupné aplikace

Z volně dostupných aplikací jsem k analýze zvolila tu, která může mít nejširší uplatnění.

2.3.1 Nauč se pravopis

Aplikace *Nauč se pravopis* slouží stejnému účelu jako výše popisovaná aplikace s názvem *Procvič pravopis*. Při spuštění aplikace se zobrazí hlavní menu (viz Obrázek 17), které je tvořeno postranní lištou po levé straně a větším panelem po pravé straně. V postranní liště jsou různé záložky, první z nich je *Otestuj se*. Když ji rozklikneme, máme na výběr různé pravopisné oblasti (i/y v koncovkách; vyjmenovaná slova; skupiny bje/bě, mně/mě, vje/vě, pě; psaní s/z; psaní ú/ů a velká/malá písmena). Až na poslední zmíněnou oblast jsou všechny ostatní k dispozici ve verzi aplikace, jež je zdarma. Pokud bychom si chtěli odemknout i psaní velkých/malých písmen, museli bychom zaplatit necelý dolar. Oblasti problematiky pravopisu můžeme libovolně kombinovat (jednu, více nebo všechny). Pod volbou okruhů si můžeme nastavit počet příkladů, a to od čtyř do šedesáti. Pak už stačí jen zmáčknout *Start* a můžeme začít plnit úkoly. V dolní části pravého panelu vidíme sloupcový graf, z nějž snadno vyčteme, kolik příkladů jsme plnili z dané oblasti za poslední týden. Poté, co začneme řešit cvičení, se objeví vždy čtyři úkoly (viz Obrázek 18), které se skládají ze sousloví nebo krátké věty, a na nás je vybrat ze dvou možností tu správnou. Ihned získáme zpětnou vazbu (správná odpověď/špatná odpověď) a krátkou poučku. Poučka nebo vysvětlení jevu se ukáže pokaždé, ať jsme odpověděli správně, nebo ne. Po vyplnění všech úkolů se ve spodní části objeví dvě tlačítka – *Nahlásit* a *Další příklady*. Pokud zvolíme *Nahlásit*, aplikace nás odkáže na e-mail a můžeme tak zaslat vývojáři aplikace hlášení o chybě. Po celou dobu máme v horní části lištu, kde je uvedeno, kolikátý z řady úkolů právě řešíme, procentuální úspěšnost a v zeleném poli počet správných odpovědí a v červeném poli počet těch špatných. Ve chvíli, kdy se sami rozhodneme cvičení ukončit, stačí stisknout tlačítko *Zrušit*, které nás odkáže zpět do hlavního menu, kde dále v liště po levé straně máme záložku *Lektor*, která nám umožní sestavit test na míru na základě předchozích výsledků, avšak i tato funkce je zpřístupněna za poplatek, stejně tak jako další záložka *Statistiky*. V postranní liště jsou také „Taháky“, konkrétně *Vyjmenovaná slova* a *Vzory*. Zde nám aplikace nabízí kompletní přehled všech vyjmenovaných slov, navíc jsou i barevně odlišená apelativa a propria, a celá paradigmata vzorů podstatných a přídavných jmen v obou číslech, u přídavných jmen i ve všech rodech.

Nakonec v liště po levé straně najdeme odkazy na Game center žebříček, kde můžeme sdílet své úspěchy.

Z hlediska ovládání je aplikace velmi příjemná, nejsou zde žádné funkce, které bychom museli složitě hledat, vše je jasné a jednoduché.

Grafika je také celkem vyhovující. Občas by bylo žádoucí větší nebo alespoň tučnější písmo. Při plnění úkolů už je vše vyhovující. Grafika je jednoduchá, převládá bílé pozadí a v detailech je užita fialová a mentolová barva. Vzhled aplikace pravděpodobně předpokládá spíše žáka druhého stupně základní školy nebo staršího uživatele.

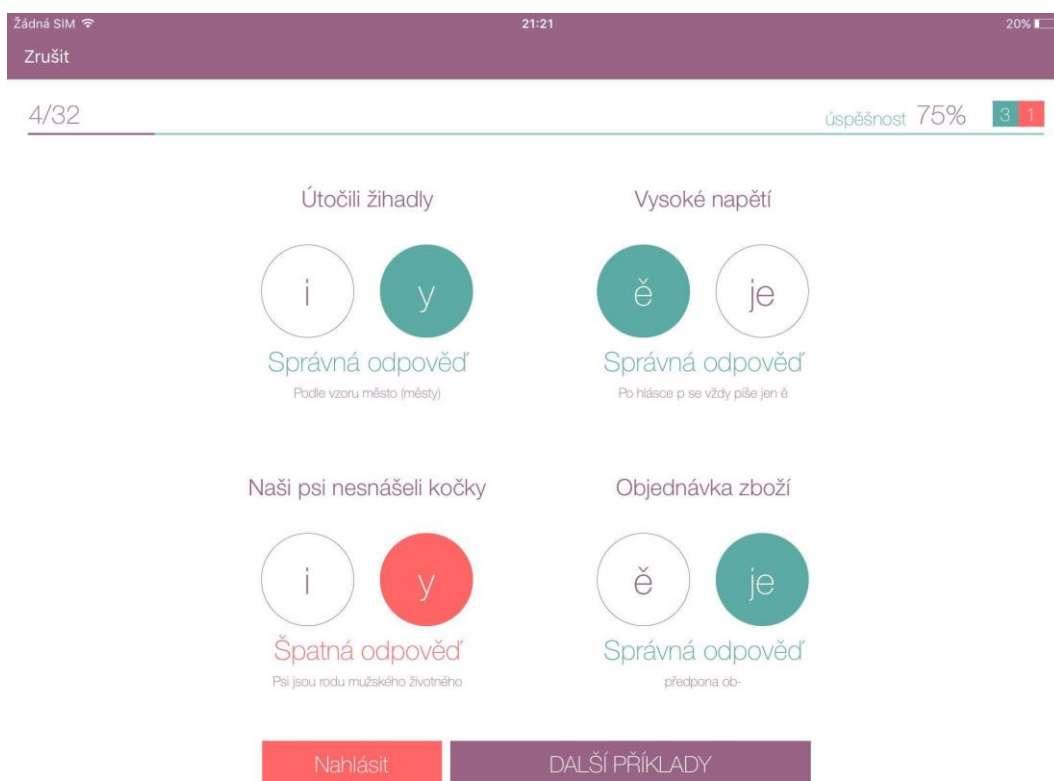
Podíváme-li se na obsah, hodnocení odpovědí se zdá býti v pořádku, avšak nastává problém s poučkami a vysvětlením daných jevů, ty jsou totiž často nepřesné nebo dokonce chybné. Například pokud se jedná o psaní i/y ve vyjmenovaných slovech, objeví se pouze vysvětlení, že slovo je, nebo není ve vyjmenovaných slovech, ale už chybí druhý krok algoritmu, že to je/není slovo příbuzné. Hlášení nejsou jednotná. V některých případech se dovídáme, že jev je/není ve vyjmenovaných slovech, v jiných je ještě přidáno po kterém písmenu. U některých slov s předponou vy- (vymysli) je uvedeno, že jde o vyjmenované slovo, u jiných je ještě poznámka, že jde o předponu vy-. Didaktickou zásadu lingvistického přístupu příliš nerespektuje zdůvodnění předpony z- na začátku slova: „z nedokonavého dokonavé“. Podobně v sousloví pomerančová kůra je důvodem psaní „ů“ ve slově kůra nejen to, že je uprostřed slova, ale i to, že slovo není cizího původu, na rozdíl od výrazu léčebné kúry. Pokaždé jiné vysvětlení se objevuje i u psaní „ě“ po písmenu „p“, navíc autor o „p“ píše jako o hlásce, nikoli jako o písmenu. U nepravých homonym, tedy homofonů by bylo z didaktického hlediska žádoucí vysvětlit jev ve srovnání s významem slova, které se vyslovuje stejně, ale píše jinak. Např. správa obce – zdůvodnění ustálenosti výrazu není dostatečné. Mezi obtížnější případy shody přísudku s podmětem patří následující věta: „Kam jste se to děti takhle pozdě vydal_?“ Shoda podle významu se řídí podstatným jménem děti. Jde o oslovení, které by mělo být odděleno čárkami. V aplikaci čárky chybí.

Velkým přínosem aplikace je jistě snaha poskytnout uživateli zpětnou vazbu o chybách/jevech, avšak poučky jsou často tak nepřesné, neúplné nebo nejednotné, že tato snaha vyjde na prázdno, naopak to úroveň aplikace snižuje. Kdyby aplikace neobsahovala tyto nedostatky, byla by využitelná jak pro práci v hodině, tak pro domácí přípravu žáků. V aplikaci je relativně hodně úkolů a díky jednoduchému ovládání, příjemné grafice

a vhodné tematicke by se jistě dala využít nejen na základních, ale i na střední školách a gymnáziích. Jak je uvedeno výše, k aplikaci je možno si dokoupit další funkce, díky nimž lze získat nejen zpětnou vazbu o chybách, ale i zpětnou vazbu o výkonu žáka, kterou by mohl sledovat i za delší časové období ve statistikách svých výsledků.



Obrázek 17: Ukázka hlavního menu. Vytvořeno pomocí aplikace Nauč se pravopis.
<https://itunes.apple.com/cz/app/nauc-se-pravopis/id736584185?mt=8>



Obrázek 18: Ukázka příkladů se zobrazeným hodnocením i správným řešením. Vytvořeno pomocí aplikace *Nauč se pravopis*. <https://itunes.apple.com/cz/app/nauc-se-pravopis/id736584185?mt=8>

3 Práce s tablety v hodině českého jazyka

Práci s tablety v hodinách českého jazyka jsme ověřili ve výukové praxi, a to na Gymnáziu Rokycany. Ve spolupráci s paní Mgr. Monikou Drechslerovou jsme rozhodly aplikaci vyzkoušet v pátém ročníku osmiletého gymnázia (kvintě). Spolu s panem PaedDr. Ing. Pavlem Krausem, který má na škole ve správě mimo jiné i školní iPady, jsme nainstalovali tři z výše zmíněných aplikací, a sice *Slovní druhy*, *Větné rozbor* – rozbor vět jednoduchých a *Nauč se pravopis*.

3.1 Práce se studenty

Kvintu jsem navštívila dne 17. 3. 2016. Nejprve jsme s paní Mgr. Drechslerovou seznámily žáky s průběhem vyučovací hodiny. Škola vlastní patnáct iPadů. Uvedený den bylo ve třídě dvacet sedm žáků, takže většinou pracovali ve dvojicích. Každý z žáků měl čas na to, aby si aplikaci sám vyzkoušel. Po seznámení s každou aplikací jsme s žáky ihned řešili problémy, které nastaly při práci. Následně jsem jim rozdala dotazníky, jejichž vyhodnocení je níže.

3.2 Dotazníky

Dotazník obsahoval celkem čtrnáct otázek, nejprve otázky obecné, pak otázky zaměřené na konkrétní aplikace prezentované v hodině. Vzor dotazníku je uveden v přílohách.

První otázka: Používáš tablet ke vzdělávání? 85 % respondentů odpovědělo ano, uvedli, že tablet užívají ve škole, vždy při hodinách cizích jazyků, ať už to je angličtina, němčina nebo francouzština (žáci jsou na jazyky rozděleni do různých skupin podle úrovně, jak dobře daný jazyk ovládají, je tedy možné, že ne všichni vyučující tablety v hodinách používají, proto zde není 100 %). 7,5 % žáků dokonce uvedlo, že tablet užívají i v hodinách dějepisu a zeměpisu (v den mé návštěvy poprvé i v hodině českého jazyka), ale pravděpodobně se jednalo o studenty, kteří používají tablet pro vytváření poznámek. Dále 14,8 % žáků napsalo, že používají tablet ke vzdělávání i doma, a to hlavně pro učení se z poznámek nebo k vyhledávání informací na internetu, třeba pro tvorbu referátů.

Druhá otázka: Uvítal/a bys používání tabletů při výuce? Odpovědi na tuto otázku nebyly nijak překvapující. 77,7 % žáků by použití tabletů v hodinách uvítalo, a to ve více předmětech. Jen 14,8 % žáků by práci s tablety omezilo na hodiny cizích jazyků (v nich už ale tablety užívány jsou), objevilo se i přání využít tablety také při fyzice a biologii. Ve fyzice by si tak mohli žáci připomínat pokusy nebo lépe pochopit různé rovnice díky grafickým znázorněním. Stejně tak v biologii, zde by byla vhodná aplikace, která by obsahovala základy lidské anatomie a vyobrazení všech soustav orgánů. Pouhých 7,4 % žáků se domnívá, že použití tabletů ve výuce není vhodné.

Další otázky už se věnovaly konkrétním aplikacím.

3.2.1 Slovní druhy

Nejprve jsem se žáků tázala, zda pochopili zadání úkolů a ovládání aplikace. S tím mělo problém pouze 7,4 % žáků, z čehož 3,7 % žáků mělo problém s pochopením zadání a 3,7 % žáků s pochopením ovládání, zbylým 92,6 % žáků bylo obojí jasné. Dále jsem se ptala, jak jim vyhovovala zpětná vazba čili opravování chyb a vysvětlení daných jevů a podobně. Zde odpovědělo 62,9 %, že jim daná zpětná vazba vyhovovala, ale 11,1 % se vysvětlení jevu učilo jinak a celým 25,9 % vysvětlení buď nebylo jasné, nebo chybělo. Další otázka se zabývala tím, zda se žáci domnívají, že danou problematiku lze pochopit jen díky aplikaci. Plných 100 % uvedlo, že je aplikace vhodná až k procvičování. Konečně na řadu přichází celkové hodnocení této aplikace. Zde měli studenti na výběr i více

odpovědí, 55,5 % žáků uvedlo, že je práce s touto aplikací bavila, a 33,3 % žáků připadala užitečná, ale zároveň by 48 % žáků uvítalo lepší provedení a v možnosti vlastní poznámky 14,8 % žáků uvedlo, že postrádá zpětnou vazbu.

3.2.2 Větné rozbory vět jednoduchých

V první otázce, zda studenti pochopili zadání úkolů a ovládání aplikace, odpovědělo celých 100 % žáků, že obojí jim bylo jasné. V otázce, zda žákům vysvětlení daných jevů a zpětná vazba vyhovuje, odpovědělo 66,6 % respondentů ano, avšak 7,4 % respondentů se vysvětlení jevů učilo jinak a celým 25,9 % žáků opět buď chybělo, nebo nebylo jasné. Pouhých 7,4 % dotazovaných se domnívalo, že je díky aplikaci možno zcela porozumět dané problematice a zbylých 92,6 % dotazovaných ji považuje za vhodnou na procvičování. V konečném hodnocení 48 % žáků uvedlo, že jim aplikace připadala užitečná, a stejný počet uvedl, že je práce s aplikací bavila. 40,7 % žáků by však uvítalo lepší provedení.

3.2.3 Nauč se pravopis

U první otázky, která se vztahovala k této aplikaci, 96,3 % respondentů zaškrtnulo, že zadání úkolů a ovládání jim bylo jasné. Jen 3,7 % mělo problém se zadáním úkolů. Ve druhé otázce na zpětnou vazbu odpovědělo 88,8 % žáků, že jim vysvětlení jevů a chyb vyhovuje, 7,4 % žáků se vysvětlení jevů učilo jinak a jen 3,7 % žáků vysvětlení nebylo jasné nebo chybělo. 48 % dotazovaných se domnívá, že lze díky aplikaci zcela porozumět dané problematice, což je oproti předcházejícím aplikacím velký počet. Zbylých 52 % žáků považuje aplikaci za vhodnou spíše k procvičování. V konečném zhodnocení aplikace uvedlo 77,7 % žáků, že jim připadala užitečná, stejně tak 77,7 % žáků uvedlo, že je práce s aplikací bavila a 14,8 % žáků by uvítalo lepší provedení.

3.3 Shrnutí

Při tomto užití tabletů v praxi tedy vyšlo najevo, že žáci byli prací s tablety v hodině českého jazyka nadšeni, byli ochotni spolupracovat a práce je bavila. Prezentované aplikace přijali velmi dobře a práci s nimi hodnotili jako užitečnou. Problémem pro ně byla nedostatečná zpětná vazba a také grafické provedení aplikací. Dále se také shodli na tom, že aplikace ve stavu, v jakém jsou nyní, by využili k procvičování, tudíž nemohou zastoupit roli učitele.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo ověřit, že tablety ve výuce mohou být přínosem, jsou-li správně užity. Nabídla jsem několik možností, jak vhodně tablety při vyučování užít. Je nutné vzdělávání pedagogů v tomto směru a je nezbytné začlenit moderní digitální technologie do výuky, jelikož práce s takovým zařízením ve škole obohacuje žáky nejen o znalosti, ale i o dovednosti.

Dále jsem představila několik aplikací, které se zaměřují přímo na vzdělávání v oboru český jazyk. Tyto aplikace se ukázaly sice jako užitečné, ale ještě nejsou na takové úrovni, aby mohly nahradit tradiční výuku. Buď neposkytují dostatečnou zpětnou vazbu, nebo obsahují chyby. Dle mého názoru by bylo vhodné, aby se o užití tabletů a hlavně aplikací začalo více zajímat ministerstvo školství a stejně jako musí být schválena každá učebnice, by měly být schvalovány aplikace určené pro vzdělávání. Je zapotřebí, aby byla odborně posuzována kvalita aplikací.

Při použití tabletů v konkrétní třídě se ukázalo, že žáci mají velký zájem o práci na těchto zařízeních a práce je baví, avšak i oni pocítili, že je třeba aplikace ještě zlepšit. Byla by jistě škoda nevyužít zápalu, který žáci pro učení na tabletech mají, právě proto je třeba na zdokonalování aplikací stále pracovat.

Tato práce může posloužit učitelům českého jazyka, kteří uvažují o využití tabletů se systémem iOS ve výuce, lidem, kteří hledají souhrn dostupných aplikací, jejich popis, obsah a užívání, ale i jejich tvůrcům, kteří mohou využít popisu aplikací, aby se vyvarovali popsanych chyb, a nakonec i žákům jako inspirace, které aplikace pro vzdělávání využít. V práci lze pokračovat jednak v popisu dalších aplikací, které se postupně budou objevovat na trhu, a také v dalších konkrétních možnostech využití tabletů ve výuce.

Resumé

In this Bachelor's thesis I wanted to convince the reader about benefits that tablets bring to education, if they are used in the right way, and I suggested some options how to do it. The education of teachers in this sphere is needed and it is necessary to include the modern digital technology to educational system, because pupils learn knowledge and also skills by working with this technology.

I presented some apps that are focused on education in Czech language. These apps are useful, but their quality is not good enough to replace the traditional teaching. The apps have inadequate feedback or they contain mistakes. I think, that Ministry of Education should be more interested in using tablets and especially apps in teaching and the apps for education should be validate as the textbooks are. Supervision over the apps is necessary to control quality of the apps.

When I was using the tablet in a particular class it showed that students are very interested in working on these devices and they enjoy the work but they also felt the need to improve the applications. It would certainly be a shame not to use inflammation which pupils have for learning on tablets which is why we need to improve applications.

This thesis can serve the teachers of Czech language, who are considering the use of tablets running iOS in teaching, people who are looking for a summary of available applications, their description of the content and use, but also creators of the applications, who can use the description of application to avoid the described mistakes, and finally the students as inspiration that applications for educational use. This thesis could be developed by the description of other applications that will gradually appear on the market, and also in other specific possibilities of using tablets in the classroom.

Seznam zdrojů

NEUMAJER, Ondřej, Lucie ROHLÍKOVÁ a Jiří ZOUNEK. *Učíme se s tabletem: využití mobilních technologií ve vzdělávání*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-768-3.

Tomáš Kováč – Zkušenosti s používáním iPadu na 1. stupni ZŠ (Učitelství summit 2013). In: *Youtube* [online]. 07. 05. 2013 [cit. 2016-06-21]. Kanál uživatele iPraxeTV Kanál. Dostupné z WWW:

<https://www.youtube.com/watch?v=LLZzLIIM2oo>. Dostupný pod standardní licenci YouTube.

KLUBAL, Libor. iPad ve výuce. In: *Apple ve školství*. [online]. © 2016. [cit. 2016-06-21]. ISSN 2336-4149. Dostupné z WWW:

<http://avs.vyuka.info/>

GYBAS, Vojtěch a Veronika ČERNOTOVÁ. Home. In: *iPad ve výuce*. [online] © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<http://www.ipadvevyuce.cz/>

KLUBAL, Libor. Home. In: *Moderní výuka*. [online]. © 2016. [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<http://www.ipadvetride.cz/>

Autorem Printsceenů je Liliana Lišková

Printscreen Přiřazování slovních druhů ke slovům ve větě. In: *Slovní druhy a jejich určování LITE v1.1* [SW-Aplikace]. Kamil Kopecný, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/slovni-druhy-jejich-procvicovani/id959371156?mt=8>

Printscreen Zobrazení hodnocení a správného řešení. In: *Slovní druhy a jejich určování LITE v1.1* [SW-Aplikace]. Kamil Kopecný, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/slovni-druhy-jejich-procvicovani/id959371156?mt=8>

Printscreen Přiřazování slov k daným větným členům. In: *Větné rozbory – rozbor vět jednoduchých LITE* v1.0 [SW-Aplikace]. Kamil Kopecký, © 2016 [cit. 2016-06-21].

Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/vetne-rozbory-rozbor-vet-jednoduchych/id944719770?mt=8>

Printscreen Zobrazení hodnocení. In: *Větné rozbory – rozbor vět jednoduchých LITE* v1.0 [SW-Aplikace]. Kamil Kopecký, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/vetne-rozbory-rozbor-vet-jednoduchych/id944719770?mt=8>

Printscreen Výběr druhu vedlejší věty. In: *Větné rozbory – rozbory souvětí* v1.0 [SW-Aplikace]. Kamil Kopecký, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/vetne-rozbory-rozbory-souveti/id997761600?mt=8>

Printscreen Zobrazení hodnocení. In: *Větné rozbory – rozbory souvětí* v1.0 [SW-Aplikace]. Kamil Kopecký, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/vetne-rozbory-rozbory-souveti/id997761600?mt=8>

Printscreen Výběr správné možnosti v sekci Vyjmenovaná slova. In: *Procvič pravopis* v1.3 [SW-Aplikace]. Kamil Kopecký, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/procvic-pravopis/id788282315?mt=8>

Printscreen Zobrazení hodnocení. In: *Procvič pravopis* v1.3 [SW-Aplikace]. Kamil Kopecký, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/procvic-pravopis/id788282315?mt=8>

Printscreen Přehled systému českých samohlásek. In: *Základy české fonetiky a fonologie* v0.5 [SW-Aplikace]. Kamil Kopecký, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/zaklady-ceske-fonetiky-fonologie/id866620789?mt=8>

Printscreen Demonstrace artikulace hlásky „a, á“. In: *Základy české fonetiky a fonologie* v0.5 [SW-Aplikace]. Kamil Kopecký, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/zaklady-ceske-fonetiky-fonologie/id866620789?mt=8>

Printscreen Popis úvahového postupu. In: *Kultura písemného projevu v1.1* [SW-Aplikace]. Kamil Kopecký, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/kultura-pisemneho-projevu/id916474190?mt=8>

Printscreen Ukázka úvahového slohového postupu s komentářem. In: *Kultura písemného projevu v1.1* [SW-Aplikace]. Kamil Kopecký, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/kultura-pisemneho-projevu/id916474190?mt=8>

Printscreen Přehled k vybranému slovnímu druhu – slovesa. In: *Čeština do kapsy v1.2.5* [SW-Aplikace]. Aleš Horák, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/cestina-do-kapsy/id920738115?mt=8>

Printscreen Ukázka zkušebního testu – hodnocení. In: *Čeština do kapsy v1.2.5* [SW-Aplikace]. Aleš Horák, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/cestina-do-kapsy/id920738115?mt=8>

Printscreen Význam hesla „ABS“. In: *Cizí slova v1.3.0* [SW-Aplikace]. Aleš Horák, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/cizi-slova/id957780513?mt=8>

Printscreen Synonyma k heslu „abdikace“, chybně uvedenému jako „abidkace“. In: *Synonyma v1.3.0* [SW-Aplikace]. Aleš Horák, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/synonyma/id962705803?mt=8>

Printscreen Ukázka hlavního menu. In: *Nauč se pravopis v1.5.1* [SW-Aplikace]. matt razor, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/nauc-se-pravopis/id736584185?mt=8>

Printscreen Ukázka příkladů se zobrazeným hodnocením i správným řešením. In: *Nauč se pravopis v1.5.1* [SW-Aplikace]. matt razor, © 2016 [cit. 2016-06-21]. Dostupné z WWW:

<https://itunes.apple.com/cz/app/nauc-se-pravopis/id736584185?mt=8>

Seznam obrázků

Obrázek 1: Přiřazování slovních druhů ke slovům ve větě	9
Obrázek 2: Zobrazení hodnocení a správného řešení.....	9
Obrázek 3: Přiřazování slov k daným větným členům.....	11
Obrázek 4: Zobrazení hodnocení.....	12
Obrázek 5: Výběr druhu vedlejší věty	14
Obrázek 6: Zobrazení hodnocení.....	15
Obrázek 7: Výběr správné možnosti v sekci Vyjmenovaná slova	17
Obrázek 8: Zobrazení hodnocení.....	18
Obrázek 9: Přehled systému českých samohlásek.....	20
Obrázek 10: Demonstrace artikulace samohlásky "a, á"	20
Obrázek 11: Popis úvahového slohového postupu	23
Obrázek 12: Ukázka úvahového slohového postupu s komentářem	23
Obrázek 13: Přehled k vybranému slovnímu druhu – slovesa	26
Obrázek 14: Ukázka ze zkušebního testu – hodnocení	27
Obrázek 15: Význam hesla "ABS"	28
Obrázek 16: Synonyma k heslu "abdikace", chybně uvedenému jako "abidkace"	29
Obrázek 17: Ukázka hlavního menu	32
Obrázek 18: Ukázka příkladů se zobrazeným hodnocením i správným řešením.....	33

Přílohy

Dotazník

1. Používáš tablet ke vzdělávání?

a) Ano, ve škole. Uveď, v kterých předmětech.

b) Ano, doma. Uveď, jak tablet používáš.

c) Ne.

2. Uvítal/a bys používání tabletů při výuce?

a) Ano. Myslím si, že by se dal využít ve více předmětech.

b) Pouze v některých předmětech. Uveď, v kterých předmětech.

c) Myslím si, že tablety nejsou pro výuku vhodné.

Zdůvodnění odpovědi bodů b a c:

3. Pochopil/a jsi zadání úkolů a ovládání aplikace Slovní druhy?

a) Ano, obojí mi bylo jasné.

b) Zadání úkolů bylo jasné, ovládání mi dělalo potíže.

c) Ovládání bylo jasné, pochopit zadání úkolů mi dělalo potíže.

d) Pochopit zadání úkolů i ovládání aplikace mi dělalo problémy.

4. Vyhovovalo ti vysvětlení daných jevů, případně chyb (zpětná vazba) v aplikaci Slovní druhy?

a) Ano.

b) Ne. Učili jsme se vysvětlení jevů jinak.

c) Ne. Vysvětlení mi nebylo jasné nebo chybělo.

5. Myslíš si, že s aplikací Slovní druhy je možné pochopit danou problematiku?

a) Ano, zcela.

b) Aplikace je vhodná spíše až na procvičování.

c) Aplikace není přínosná.

6. Jak celkově hodnotíš aplikaci Slovní druhy? Můžeš označit více odpovědí.

a) Přehledná a užitečná.

b) Užitečná, ale uvítal/a bych lepší provedení.

c) Práce mě bavila.

- d) Práce mě nebavila.
- e) Jiné hodnocení či další poznámky: _____

7. Pochopil/a jsi zadání úkolů a ovládání aplikace Větné rozbory vět jednoduchých?

- a) Ano, bylo mi obojí jasné.
- b) Zadání úkolů bylo jasné, ovládání mi dělalo potíže.
- c) Ovládání bylo jasné, pochopit zadání úkolů mi dělalo potíže.
- d) Pochopit zadání úkolů i ovládání aplikace mi dělalo problémy.

8. Vyhovovalo ti vysvětlení daných jevů, případně chyb (zpětná vazba) v aplikaci Větné rozbory vět jednoduchých?

- a) Ano.
- b) Ne. Učili jsme se vysvětlení jevů jinak.
- c) Ne. Vysvětlení mi nebylo jasné nebo chybělo.

9. Myslíš si, že s aplikací Větné rozbory vět jednoduchých je možné pochopit danou problematiku?

- a) Ano, zcela.
- b) Aplikace je vhodná spíše až na procvičování.
- c) Aplikace není přínosná.

10. Jak celkově hodnotíš aplikaci Větné rozbory vět jednoduchých? Můžeš označit více odpovědí.

- a) Přehledná a užitečná.
- b) Užitečná, ale uvítal/a bych lepší provedení.
- c) Práce mě bavila.
- d) Práce mě nebavila.
- e) Jiné hodnocení či další poznámky: _____

11. Pochopil/a jsi zadání úkolů a ovládání aplikace Nauč se pravopis?

- a) Ano, bylo mi obojí jasné.
- b) Zadání úkolů bylo jasné, ovládání mi dělalo potíže.
- c) Ovládání bylo jasné, pochopit zadání úkolů mi dělalo potíže.
- d) Pochopit zadání úkolů i ovládání aplikace mi dělalo problémy.

12. Vyhovovalo ti vysvětlení daných jevů, případně chyb (zpětná vazba) v aplikaci Nauč se pravopis?

- a) Ano.
- b) Ne. Učili jsme se vysvětlení jevů jinak.

c) Ne. Vysvětlení mi nebylo jasné nebo chybělo.

13. Myslíš si, že s aplikací Nauč se pravopis je možné pochopit danou problematiku?

a) Ano, zcela.

b) Aplikace je vhodná spíše až na procvičování.

c) Aplikace není přínosná.

14. Jak celkově hodnotíš aplikaci Nauč se pravopis? Můžeš označit více odpovědí.

a) Přehledná a užitečná.

b) Užitečná, ale uvítal/a bych lepší provedení.

c) Práce mě bavila.

d) Práce mě nebavila.

e) Jiné hodnocení či další poznámky: _____